568

Slovenija

Strateške poteze, ki jih je vlekla Janševa vlada, so izgledale kot transkripcije republikanske politične agende, njenih dobro znanih in dobro preverjenih strateških imperativov. Prvič, Bush je kmalu po prihodu na oblast izvedel obsežno davčno reformo, in sicer tako, da je bogatim in korporacijam znižal davke. Tudi Janševa vlada je izvedla davčno reformo, s katero je razbremenila korporacije in bogate. Drugič, Bush je divje pospešil privatizacijo zdravstva. Tudi slovenska vlada je dramatično pospešila privatizacijo zdravstva. Bush je porezal mnoge zdravstvene programe (Madicare, Medicaid), ki so ščitili upokojene, revne in nesposobne za delo, to pa zato, da bi lažje pokril proračunsko luknjo, ki jo je pridelal z davčno razbremenitvijo bogatih in korporacij. Kakšna je verjetnost, da novi Plan zdravstvenega varstva, ki ga je predstavila slovenska vlada (in ki med drugim predvideva tudi novi val privatizacije), ni imel iste funkcije? Navsezadnje, novi Plan je predvideval kopico sprememb, redukcij in doplačil, ne pa tudi dviga zdravstvenega proračuna. Tretjič, Bush je začel nekaj vojn, napadel nekaj držav, astronomsko dvignil vojaški proračun in izvozil na stotisoče vojakov. Slovenija je začela na veliko kupovati oklepna vozila, v tujino – *na mirovne misije* – pa je na lepem poslala toliko svojih vojakov, da jih ima v tujini proporcialno več le še Amerika. Bush je svoje vojake izvažal z nasmeškom – slovenska

568 Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša, *Signatura (Konjsko sedlo)*, akcija, Konjsko sedlo, 2007
569 Janezov tretji pes Max, Ulovka, 2004

vlada tudi. V nacionalnem interesu. Četrtič, Busheva administracija je dala krščanski desnici kopico koncesij, obenem pa je tudi sprožila in financirala kopico verskih oz. *faith-based* iniciativ. Zakaj? Ker je cerkev zelo dobra mobilizatorka volilne baze – ker je zelo učinkovita rekruterka volilnih glasov. In o tem v republikanski strategiji ni nobenega dvoma. Republikanci priskrbijo kandidate – cerkev priskrbi donatorje, prostovoljce in predvolilno strast. Tudi slovenska vlada je dala cerkvi kopico koncesij, ji prepisala kopico imetja, ji na kožo napisala novo zakonodajo (npr. *Zakon o verski svobodi in verskih skupnostih*) ter ji odobrila multimilijonske odškodnine in financiranje kopice verskih iniciativ. Petič, Bush je flirtal z množicami, ki v južnih, rdečih, prorepublikanskih državah drejo na avtomobilske dirke NASCAR, ki pokajo od agresije, nestrpnosti in antiintelektualizma, ki mahajo z zastavami konfederacije in ki so še vedno prepričane, da je bil Jug med ameriško državljansko vojno na pravi strani. Janševa vlada je flirtala s tistimi, ki so še vedno prepričani, da so bili domobranci med II. svetovno vojno na pravi strani. Šestič, Bush je patriotizem napihnil v novo ameriško ideologijo, v novo mitomanijo, ki vključuje tudi značke z ameriško zastavo, s katerimi so običajno prebodeni suknjiči republikanskih prvakov. V Sloveniji so mitomansko-patriotski spin dobile državne proslave in slavnostne akademije. Na proslavi ob 25-letnici Nove revije je Janez Janša oznanil, da 57. številka Nove revije »za Slovence predstavlja tisto, kar predstavlja deklaracija o neodvisnosti za Združene države Amerike«. In ja, tudi pri nas so se pri političnih veljakih prijele značke s slovensko zastavo. Sedmič, Bush je doktoriral iz alarmov in ustrahovanj s teroristi. Kot je rekel podpredsednik Cheney: »Če Amerika ne bo ponovno izvolila Busha, jo bodo spet napadli teroristi.« Janševa vlada je v podtonu stalno sporočala: Če ne boste ponovno izvolili nas, se bodo vrnili komunisti! Ko so Bushu ratingi padli, je takoj razglasil alarm. Ko so ratingi padli Janševi vladi, je izbruhnila afera SOVA. Osmič, Bush je leta 2000 volitve dobil izredno na tesno, toda njegova vlada se je potem kljub temu obnašala tako, kot da jo je izvolila absolutna večina. Tudi slovenska vlada je parlament kontrolirala z zelo tesno večino, obnašala pa se je tako, kot da jo je izvolila absolutna večina in kot da je dobila mandat za spremembo vsega in vseh, glav in src, preteklosti in prihodnosti. Devetič, Bush je za vse napake krivil prejšnjo vlado – Janša tudi. Desetič, Busheva administracija je veljala za zelo skrivnostno – z mistiko skrivnostnosti je bila naravnost zarotniško obsedena. Tudi Janševa vlada je veljala za skrivnostno – svojo komisijo je *skrivaj* poslala v SOVO, cerkvi je skrivaj odobrila multimilijonsko odškodnino, od Busha je dobivala skrivne signale v zvezi s priznanjem Kosova in tako dalje. Enajstič, oba, Bush in Janša, sta medije razglasila za neuravnotežene – in jih potem očistila. Dvanajstič, oba sta zaščitila korporacije, ne pa tudi delavcev (še bolje, korporacije sta zaščitila pred delavci). Trinajstič, oba sta vsem tistim, ki so ju kritizirali, očitala, da škodujejo domovini in da krnijo njen ugled.

569

570

571

572

In seveda, oba sta relativizirala žensko pravico izbire. Janez Drobnič, minister za delo, družino in socialne zadeve, je vmes izdelal celo *strategijo za dvig rodnosti,* ki je vključevala instrumentalizacijo ženske kot mašine za rojevanje, demonizacijo preveč izobraženih žensk, poglabljanje spolnih stereotipov v družbi, predpisovanje *modnih* trendov za ženske in plačljivost abortusa. Vse to je zavil v retoriko o *svetosti življenja,* toda o srcu svoje *strategije* je povedal vse, ko je abortusu in človeškemu življenju določil ceno – 103.000 tolarjev. Desnica je skušala ustvariti okolje, v katerem bi lahko živela do smrti, ne da bi kdaj srečala koga z nasprotnim stališčem.

Zgodovinska dejstva in osebe se pojavljajo dvakrat, »prvič kot tragedija, drugič kot farsa,« je zapisal Karl Marx v *Osemnajstem brumairu Ludvika Bonaparta* in dodal: »Ljudje delajo svojo lastno zgodovino, toda ne delajo je, kakor bi se jim zljubilo, ne delajo je v okoliščinah, ki so si jih sami izbrali, temveč v okoliščinah, na kakršne so neposredno zadeli, kakršne so bile dane in ustvarjene s tradicijo. Tradicija vseh mrtvih pokolenj leži kakor mora na možganih živih ljudi. In ko se zdi, da si ravno prizadevajo preobrniti sebe in stvari ter ustvariti, česar še ni bilo, ravno v takih obdobjih revolucionarne krize boječe zaklinjajo duhove preteklosti, naj jim služijo, izposojajo si njihova imena, bojna gesla in kostume, da bi v tej stari častitljivi preobleki in v tem izposojenem jeziku uprizorili nov prizor svetovne zgodovine.« Luther si je nataknil kostume apostola Pavla, revolucija iz let 1789-1814 si je nataknila kostume rimske republike in rimskega cesarstva, revolucija iz leta 1848 si je nataknila kostume revolucije iz leta 1789 – slovenski politiki si natikajo kostume II. svetovne vojne, Depale vasi in drugih preteklih afer. In govorijo v izposojenem jeziku duhov preteklosti, ki nam ga prodajajo kot nekaj urgentnega – kot sedanjost. Slovenije se zato loteva neka čudna primitivnost, o kateri bi znal veliko povedati Claude Levi-Strauss, ki je ugotovil, da primitivne skupnosti nimajo preteklosti, to pa zato, ker med sedanjostjo in preteklostjo ne delajo razlike. Sedanjost je preteklost – in preteklost je sedanjost. Slovenija postaja natanko taka primitivna skupnost – skupnost, ki ne loči med sedanjostjo in preteklostjo. Sedanjost je preteklost in preteklost je sedanjost. Ni problem v tem, da se politiki in nacija spominjajo svoje preteklosti, problem je v tem, da politiki mislijo, da živijo v preteklosti, in skušajo v to prepričati tudi nacijo.

570 Janez Janša, *Rojstne hiše,* kemični svinčnik na papirju, 50 x 70 cm, risba iz serije za razstavo *Prekinjene zgodovine* v Moderni galeriji, Ljubljana, 2006
571 Janez Janša, *C'était un rendez-vous (déja vu)*, platforma RE:akt!, Pariz, 2007 (foto: arhiv Aksioma)
572 Janez Janša v stiku z umetniškim delom Ervina Wurma, Dunaj, 2006
573 Janez Janša, *Das KAPITAL*, platforma RE:akt!, Praga, 2006 (foto: arhiv Aksioma)
574 Vaginal Davis: *VD as VB – Erdgeist, Earth Spirit #27-29 10827,* platforma RE:akt!, Galerija Kapelica, Ljubljana, 2007 (foto: Nada Žgank/Memento)
575 Vaginal Davis, *The Madonna of Laibachdorf,* platforma RE:akt!, galerija Alkatraz, Ljubljana, 2007 (foto: Nada Žgank/Memento)
576 SilentCell Network: *Ich Lubbe Berlin!*, platforma RE:akt!, Reichstag, Berlin, 2005 (foto: arhiv Aksioma)

573

574

575
576

Rekonstrukcija

Ko je Janez Janša leta 2006 osvajal Dunaj (Nina je dobila štipendijo v Tanzquarterju, prestižni instituciji za sodobni ples), ko je s kulijem portretiral *Rojstne hiše* – okej, bolj rojstne bloke – mladih slovenskih pesnikov (Primož Čučnik, Gregor Podlogar, Peter Semolič, Tone Škrjanec, Uroš Zupan) in ko je z Ožboltom in Čučnikom okušal arty-party ameriškega juga (»Ste muslimani?«), je Janez Janša s sodelavci lansiral *RE:akt!,* serijo intermedijskih rekonstrukcij kontroverznih zgodovinskih dogodkov. Prvi performans, *Ich Lubbe Berlin!,* je bil rekonstrukcija požiga Reichstaga, ki so ga nacisti leta 1933 pripisali Marinusu van der Lubbeju, brezposelnemu nizozemskemu komunistu, toda kasneje se je izkazalo, da požara ni podtaknil on. Ergo: že sam zgodovinski dogodek – original, master – je bil manipulacija. Tej rekonstrukciji so sledile druge rekonstrukcije (npr. *Das KAPITAL, C'était un rendez-vous, VD as VB, Mt Triglav on Mt Triglav, Synthetic Performances, SS-XXX/Die Frau Helga*), ki so pokazale, kako zgodovina ne more brez svoje medijske podobe, kako se tragedije spreminjajo v medijske *izkušnje* tragedije in kako medijski spomin manipulira s kolektivnim spominom. Da je z zgodovino mogoče manipulirati, je navsezadnje potrdil tudi sam *RE:akt!,* ki je funkcioniral kot metamanipulacija.
Janez Janša pa je v Stari elektrarni po projektu *Mi vsi smo Marlene Dietrich FOR,* s katerim je skušal renovirati in rekonstruirati žanr (kulturno-umetniški program za vojake na fronti), predstavil še rekonstrukcijo neoavantgardne, kultne, revolucionarne gledališke škandaloznice *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki,* ki jo je leta 1969 uprizorilo Gledališče Pupilija Ferkeverk. Šlo je za dosledno, čisto, nadidentifikacijsko rekonstrukcijo, ne pa za kakšno predelavo, reinterpretacijo ali *novo branje.* Janša je hotel ponoviti natanko to, kar so leta 1969 naredili Dušan Jovanović in Pupilčki, kajti zanimalo ga je predvsem to, »v kakšni meri jo je mogoče reproducirati in kje potem izbruhne novo.« Ker pa izvirne predstave ni več mogoče videti, jo je lahko rekonstruiral le po spominu, toda ne svojem, zato je v rekonstrukcijo vključil dokumentarno gradivo (ohranjeni posnetki, citati, časopisni izrezki iz leta 1969, odrski napotki ipd.), ki opozarja na tedanji čas, in intervjuje s tedanjimi akterji, tako da je rekonstrukcija prevzela vlogo originala, kot je poudaril Rok Vevar, zaradi česar je sama rekonstrukcija funkcionirala tudi kot dokumentarec o nemožnosti rekonstrukcije gledališkega dogodka. Ali kot pravi Janša: »Če bi naredili dobesedno kopijo, bi bilo to

577

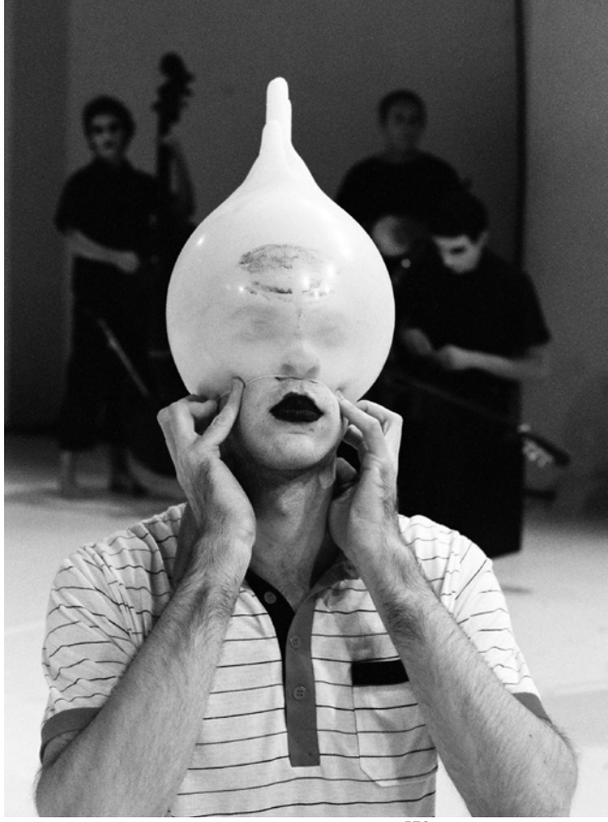

578

negledljivo. In tako je nastala neka forma dokumentarnega gledališča, kjer se prepleta istočasno čas današnje predstave in čas takratne in vse skupaj ustvarja neko novo predstavo, neko novo obliko. Uspel sem ustvariti matrico, po kateri bi se lahko rekonstruirala katerakoli predstava.«

Vprašanje je bilo le: ali bodo storili to, kar so storili leta 1969? Ali bodo kokoš, ki ima obliko Slovenije, na koncu zaklali? Ker je na veliko presenečenje publike niso, so se vsi spraševali: zakaj je niso zaklali? »Na zadnji ponovitvi v Stari elektrarni je kljub dvoumnemu koncu, ko ni bilo jasno, ali je Grega Zorc v belem mesarskem predpasniku kuro zaklal ali ne, zavladala mučna tišina, ki je trajala in trajala, v njej pa je bilo čutiti nelagodje tako zaradi obujenega spomina na 'klanje' izpred skoraj štirih desetletij, o katerem smo nekaj malega vedeli, kot zaradi – sicer ne povsem dokazljive – smrti živega bitja pred gledalčevimi očmi,« je zapisal Blaž Lukan in se vprašal: »Kaj ali koga bi bilo treba zaklati danes, da bi v javnosti dosegli podoben efekt?« Mediji so smrt in ubijanje povsem virtualizirali: ko poročajo o množičnih pokolih, jih ljudje doživljajo le kot statistiko, zakol kokoši pa doživljajo kot tragedijo, kot nekaj nemoralnega, kot ultimativno mučenje živali, tako rekoč enako kršitvi človekovih pravic, še toliko bolj, ker je bilo jasno, kot je poudaril Petar Nikolić, da bo kokoš »v nekaj dneh zagotovo zaklana in bo nekomu služila za kosilo.«

Janša je dal na koncu publiki priložnost, da sama demokratično – z glasovanjem – odloči, kaj se bo zgodilo s kokošjo, bo umrla ali živela, in publika je vedno izglasovala prav zakol kokoši, toda noben gledalec je potem ni hotel zaklati. Plesalec Dejan Srhoj jo je na koncu zaman ponujal. Publika je prst gladiatorsko obrnila navzdol v upanju, da je to samo del igre. Ko je kokoš v rokah Dejana Srhoja nekaj minut nemo zrla v množico, je med gledalci nastala smrtna tišina, verjetno podobna tišini ob zakolu kokoši v originalni *Pupiliji.* Po nekaj minutah je Dražen Dragojević rekel, naj kdo izmed tistih, ki so glasovali za zakol, pride na oder in to opravi, toda nobeden od gledalcev kokoši potem ni hotel zaklati. Gledalci niso hoteli igrati, meje igre gledalcev pa so bile meje te rekonstrukcije.

577 Janez Janša, *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki – rekonstrukcija,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2006. Na fotografiji Ajda Toman, Aleksandra Balmazović, Grega Zorc, Matjaž Pikalo, Dražen Dragojević, Dejan Srhoj in Irena Tomažin. (foto: Marcandrea)
578 Janez Janša, *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki – rekonstrukcija,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2006. Na fotografiji Dražen Dragojević. (foto: Marcandrea)
579 Janez Janša (obrnjen s hrbtom) dirigira *Pupilijo* v prizoru Koncert v Čedadu, 2008. Na fotografiji še z leve Dražen Dragojević, Boštjan Narat, Peter Dekleva, Dragana Alfirević, Alja Kapun in Gregor Cvetko. (foto: Marcandrea)

580 na naslednji strani Janez Janša, *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki – rekonstrukcija*, Stara elektrarna, Ljubljana, 2006. Na fotografiji Irena Tomažin in Dražen Dragojević. (foto: Marcandrea)
581 Janez Janša, *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki – rekonstrukcija,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2006. Na fotografiji Aleksandra Balmazović in Irena Tomažin. (foto: Marcandrea)
582 Janez Janša, *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki – rekonstrukcija,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2006. Na fotografiji Grega Zorc. (foto: Marcandrea)
583 Janez Janša, *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki – rekonstrukcija,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2006. Na fotografiji Matjaž Pikalo, Grega Zorc, Ajda Toman, Aleksandra Balmazović. (foto: Marcandrea)

579

Kokoši potemtakem niso zaklali zato, ker je terminalni gledalec ni hotel zaklati. Je pa res, da je tudi niso smeli zaklati: po novem zakonu namreč zakola živali ni več mogoče izvesti kar kjerkoli in kadarkoli. Žival lahko zakolješ le v točno določenih prostorih, med katerimi pa ni gledališča, kar pomeni, da je klanje kokoši v gledališču prepovedano – in s tem cenzurirano. Ergo: kokoši niso zaklali zato, ker je bila rekonstrukcija *prepovedanega* originala – originala, ki ne obstaja – cenzurirana. Najbližje zakolu je bil gledalec v Beogradu, kjer zakoni še niso evropeizirani: stopil je na oder, vzel nož in pograbil kokoš, toda iz publike je pridrvela gledalka, ki je zakol v zadnjem trenutku preprečila. Kokoš mu je iztrgala iz rok in jo odnesla na varno. Ob originalni uprizoritvi *Pupilije* ni tega storil nihče.

Rekonstrukcija *Pupilije* je nastala ob izidu stote številke revije Maska, ki so jo spremljali tudi zbornik *Sodobne scenske umetnosti,* simpozij *Čas zgostitve – Zgodovinjenje umetnosti* in animirana rekonstrukcija *Krsta pod Triglavom,* katere kustos je bil Janša, ki se je s tem po osmih letih poslovil od urejanja Maske. Izid stote številke Maske je bil dogodek, predstava, razstava, »festival na papirju« – pač to, kar je bila sicer vsaka številka Maske: interdisciplinarni dogodek, ki ga lahko gledaš in doživljaš kot katerokoli sodobno scensko umetnino, kot performans, konceptualno gledališče in sodobni ples, ki se odvijajo vmes in izven, kot debatni poligon kritikov, dramaturgov, filozofov, producentov in umetnikov, kot širjenje prostorov javne debate, kot legitimiranje novih oblik scenskih umetnosti, kot polje srečanja različnih umetniških, tehnoloških in socialnih praks, kot

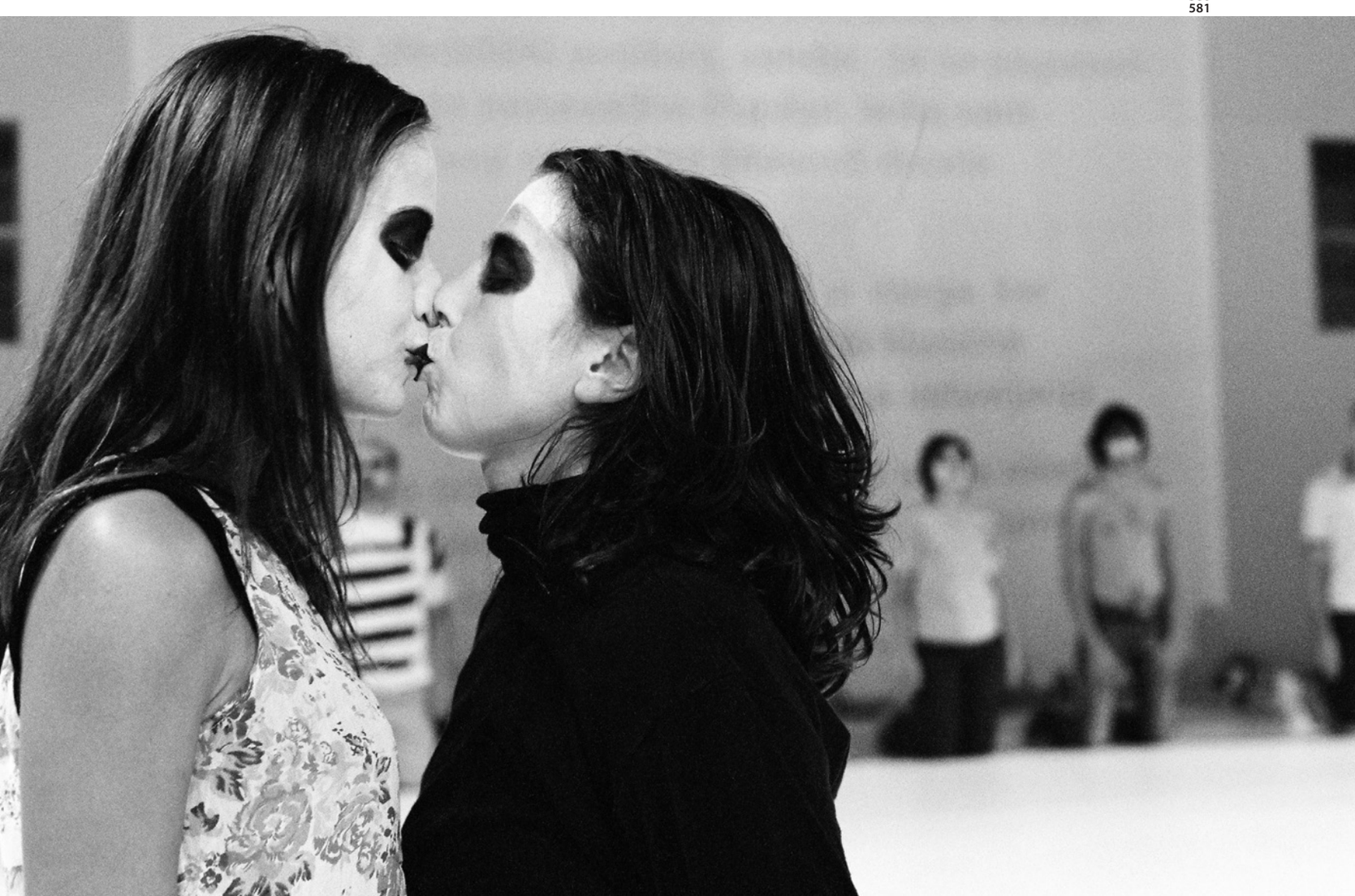

582
583

584

585

stičišče teorije prakse in prakse teorije, kot preplet praktične teorije in teoretske prakse, kot križišče konteksta prakse in prakse konteksta, kot dokument prakse razmišljanja in kot dokument umetniške prakse. »Praksa razmišljanja je pri Maski neločljivo povezana s praksami razmišljanja umetnosti. Maska nikoli ni bila zunanja umetniški praksi, pravzaprav nenehno skupaj z umetnostjo reartikulira pozicije in teritorije, na katerih deluje, in se vedno naseljuje v vmesnosti, kjer še niso vzpostavljeni odnosi moči,« je zapisal Janša. »Teorija in refleksija se ne razvijata skozi služenje praksi, ampak sta globoko vpisani v prakso samo, sta sami praksa.«

Maska se je v vsem tem času prelevila v nemogoči, utopični kraj tiste nenaseljene, nedisciplinirane, necenzurirane, neinkorporirane vmesnosti, ki jo s svojo mobilno, nomadsko, gverilsko, interdisciplinarno, eksperimentalno, multikulturalno, mimobežno, hibridno, fluidno, nihajno, neodvisno, kozmopolitsko, antiartefaktno, antirepertoarno, antiabonmajsko naturo naseljujejo sodobne scenske umetnosti. Maski v novi, postjugoslovanski, panevropski Sloveniji in spričo internacionalizacije sodobnih scenskih umetnosti ni preostalo drugega, kot da se internacionalizira, kar je storila na različne načine: s prevajanjem tujih tekstov, s prisotnostjo na mednarodnih srečanjih, festivalih in konferencah, z objavljanjem avtorskih tekstov tujih sodelavcev, s knjižno zbirko Transformacije, z lastno umetniško produkcijo in z dvojezičnim izhajanjem (slovenščina in angleščina), toda ironično – bolj ko se je internacionalizirala, bolj je bila vmes in izven in nikjer. V zahodni Evropi vsak vedno najprej vpraša: »Pa kdo to financira?« In zakaj? »Scenske revije take grafične kakovosti ni bilo mogoče narediti na Zahodu, zato je bilo moteče, da kaj takega prihaja s teritorija, v katerem je zahodni pogled videl le sivi in obubožani vzhod. Naj se sliši še tako

584 Naslovnica Maske, časopisa za scenske umetnosti, Ljubljana, 2006 (oblikovanje: Martin Mistrik, arhiv Maske)
585 Naslovnica Maske, časopisa za scenske umetnosti, Ljubljana, 2005 (oblikovanje: Martin Bricelj, arhiv Maske)
586 Janez, Janez in Janez na sedežu Slovenske demokratske stranke, Ljubljana, 2007
587 Z desne: Janez Janša (drugi), Janez Janša (tretji) in Janez Janša (peti) na 9. športnih igrah SDS v Celju, 2007
588 Janez (prvi z desne) na športnih igrah igra košarko za ekipo ljubljanske SDS, Celje, 2007
589 Naslovka strankarskega glasila SDS Nova pot, v sredini, desno od napisa Ivančna Gorica stoji Janez (s sončnimi očali), Celje, 2007

586
588

587

589

ortokomunistično, ampak biti internacionalen in obenem prihajati z vzhoda, pomeni biti dobesedno nikjer.« Pri Maski, ki, tako kot sodobne scenske umetnosti, prihaja z nestabilnega in težko opredeljivega teritorija, so ta *nikjer* – to atopičnost, to nepozicijo – vzeli kot politično odločitev, kot kraj, s katerega hočejo govoriti, kot vadišče svobode, transgresije, ustvarjalnosti, novih življenjskih slogov in nonkonformizma, kot vmesnost, v kateri kapital, nacionalno poslanstvo, tradicionalne umetniške prakse, kulturna birokracija ter imperativno služenje zgodovini in novemu svetovnemu redu izgubljajo živce. In um.

Članstvo

Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša so se 8. maja 2007 včlanili v SDS, katere predsednik je premje Janez Janša. Odkorakali so na sedež stranke, na Komenskega 11, in tajnico prosili za formularje. Ker je bila miza, za katero jih je posedla, premajhna za izpolnjevanje pristopnih izjav, jih je preusmerila v konferenčno sobo stranke, v njen war room. Takoj so jo prepoznali – s TV. Zastava, logotip in druga ikonografija. Tajnica jim je dala steklenice s simbolno označeno SDS vodo (»Popolna svežina«), potem pa jih je pustila same, tako da so lahko občudovali ta mitski prostor oblasti in priročno knjižnico, ki pa je bila čudno majhna. Med izpolnjevanjem formularjev so prišli tudi do vprašanja, v katerem forumu bi delovali, toda kulture ni bilo nikjer, zato so se vključili v forume, ki so jim bili najbližji, recimo delavski, športni in forum za znanost in tehnologijo. Tajnica, ki so jo poprosili, da jih fotografira, jasno, v konferenčni sobi, jim je podarila strankarsko memorabilio (kape, mikice, kulije ipd.), obenem pa je jim tudi povedala, da bodo kmalu poletne športne igre.

590

Dva tedna kasneje so prispele članske izkaznice, priloženo pa je bilo tudi pismo Janeza Janše, v katerem je poudaril: »Več nas bo, prej bomo na cilju.« Ker pa je Marcela Janeza odpeljala na morje, sta se športnih iger SDS udeležila le Janez in Janez. Z zbirališča v parku Zvezda so se z avtobusom odpeljali v Celje, kjer so igrali košarko. Janez, že od nekdaj mahnjen na šport, se je dobro vživel, medtem ko je Janez, nikoli prijatelj športa, le gledal s strani. In snemal. Za spomin. Potem je prišel na vrsto nogomet: člani stranke vs. medijske osebnosti. Toda igrale so le velike ribe, medtem ko so male, vključno z obema Janezoma, ta spektakel le gledale. Ko je bilo tekme konec, je predsednik Janša daroval priložnostni govor, potem pa se je začel piknik, ki je bil lepa priložnost za druženje in debato z malimi ribami, polnimi mladosti in energije. Zanimalo jih je, zakaj sta se umetnika, intelektualca iz Ljubljane, včlanila v stranko, češ da je večina članov bodisi zelo, zelo starih ali pa zelo, zelo mladih. Janeza, očitno tudi med članstvom znanega po svojih predstavah, so vprašali, če bi tudi za stranko organiziral kak event. Bili so navdušeni. Fotografiranje z vodstvom stranke, vključno s predsednikom, je bilo tako nujno kot ritualno. »Vidita, kako je to v naši stranki – že prvi dan se lahko fotografirate s predsednikom!« Na naslovnici Nove poti, strankarskega glasila SDS, je bil portret udeležencev športnih iger, med katerimi je bil tudi Janez Janša. 23. junija so se udeležili piknika SDS na Prežganju, kjer je množica hitela po zastonj čevapčiče in poceni pivo. Janša, Janša in Janša so plesali z upokojenkami, ki jih je mrgolelo, in se fotografirali z Lojzetom Peterletom, kandidatom za predsednika Slovenije, ki je v sondažah vodil in ki se je njihove podpore samozavestno razveselil.

590 Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša ob Lojzetu Peterletu, kandidatu za predsednika Republike Slovenije, piknik SDS na Prežganju, 2007
591 Janez, Janez in Janez v družbi planink, ki so jih srečali na začetku vzpona na Triglav.
592 Janez je omagal, na pomoč mu je priskočila izkušena planinka, Triglav, 2007

591
592

Triglav

Na začetku avgusta, ko je na Kredarici potekala proslava ob 80. obletnici smrti Jakoba Aljaža, 33. obletnici Pešpoti z Vrhnike na Triglav, 5. obletnici Pešpoti od Vrbskega jezera čez Triglav do Bohinjskega jezera, 25. obletnici izhajanja Nove revije, 20. obletnici 57. številke Nove revije in 16. obletnici slovenske države, so tudi Janez, Janez in Janez sklenili, da krenejo na Triglav in da to nadidentifikacijsko glorifikacijo kronajo z rekonstrukcijo ohojevskega projekta *Triglav,* ki ga je leta 2004 v parku Zvezda – pod naslovom *Gora Triglav* (v okviru serije *Svoji k svojim*) – rekonstruirala tudi retroavantgardna skupina Irwin, pri kateri so si izposodili črno platno, ki naj bi ga na Triglavu transformirali v *Triglav.* Iz Ljubljane so se 6. avgusta, ob štirih zjutraj, odpeljali proti Triglavu, in sicer do najvišje lokacije, do katere je še mogoče priti z avtom, potem pa so – sicer polni adrenalina, toda brez kondicije, brez opreme, brez čelad in brez vodiča – krenili navzgor v osrčje pojočih gora, pri čemer so spodbujali drug drugega z glasnim mantranjem »Jaz sem Janez Janša«. Naloga mimoidočih je bila, da jih

593
594

fotografirajo, naloga Marcele pa, da telefonično rahlja Janezovo vrtoglavico. Vmes so mislili na *Odrešitev,* film o mestnih fantih, ki krenejo v naravo, in upali, da njihova zadnja beseda ne bo prašičji krulež.
Ko so se izmučeni privlekli do Planike, so si najprej malce odpočili, potem pa vse šokirali, ko so oznanili, da bodo naskočili vrh Triglava. »Prespite tu! Ne izgledate dobro! Ni varno!« Niso razumeli umetnosti. Ne, niso razumeli, da gre pri umetnosti za čas – in da se vedno mudi. Hoja proti vrhu je bila ples smrti, ki je zahteval masiranje, regeneracijo, energetske napitke, umetno dihanje, priklepanje in reševanje, toda ko so potem vendarle prilezli na vrh, so ugotovili, da tam rekonstrukcije ohojevskega *Triglava* ne morejo izpeljati. Iz preprostega razloga: ko so se posneli, se namreč ni videlo, da so na vrhu Triglava. Ni jim preostalo drugega, kot da rekonstrukcijo izvedejo pod vrhom, kar je pritegnilo veliko tujih turistov, ki so tudi sami vtikali glave skozi črno platno, medtem ko so Slovenci njihovo umetnino le začudeno, sumničavo opazovali. Z varne distance. Le neka študentka je zbrala pogum in pristopila, tako da jo je doletela čast, da je postala uradna fotografinja projekta *Triglav.* Ko so se ob vzklikanju »Jaz sem Janez Janša« vračali v dolino, so na Konjskem sedlu z velikimi kamni izpisali *Janez Janša.* Kar ni ušlo reviji Mladina, ki je takoj razpisala natečaj za najlepše izpisano ime *Janez Janša.*

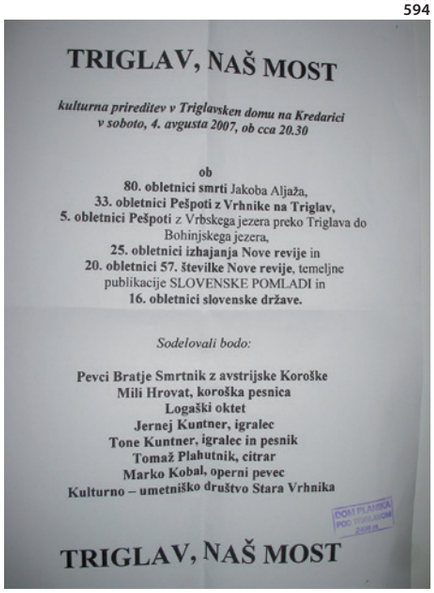

TRIGLAV, NAŠ MOST

kulturna prireditev v Triglavskem domu na Kredarici
v soboto, 4. avgusta 2007, ob cca 20.30

ob
80. obletnici smrti Jakoba Aljaža,
33. obletnici Pešpoti z Vrhnike na Triglav,
5. obletnici Pešpoti z Vrbskega jezera preko Triglava do Bohinjskega jezera,
25. obletnici izhajanja Nove revije in
20. obletnici 57. številke Nove revije, temeljne publikacije SLOVENSKE POMLADI in
16. obletnici slovenske države.

Sodelovali bodo:

Pevci Bratje Smrtnik z avstrijske Koroške
Mili Hrovat, koroška pesnica
Logaški oktet
Jernej Kuntner, igralec
Tone Kuntner, igralec in pesnik
Tomaž Plahutnik, citrar
Marko Kobal, operni pevec
Kulturno – umetniško društvo Stara Vrhnika

TRIGLAV, NAŠ MOST

593 Skupina belgijskih planincev med pripravami na akcijo *Triglav na Triglavu,* dom Planika pod Triglavom, 2007
594 Letak za prireditev *Triglav, naš most*. Navedenim obletnicam so Janez, Janez in Janez dodali 39. obletnico hepeninga Triglav skupine OHO ter 3. obletnico dela *Svoji k svojim / Gora Triglav* skupine Irwin, 2007
595 Priprave na izvedbo akcije *Triglav na Triglavu,* 2007
596 Uredništvo Mladinine rubrike Mladinamit je razpisalo natečaj »Kdo najlepše napiše vodjevo ime«, 2007
597 Zmagoviti prispevek natečaja »Kdo najlepše napiše vodjevo ime« v rubriki Mladinamit, 2007

595
596

KOST V GRLU

Četa Vladne komisije za poboje vneto rije po globelih, da razišče vsako množično grobišče. Njen predsednik, Dežman Jože, bi še žive dal iz kože in obral jih do kosti, da si le zagotovi dosti velik kup koščic, vsaj za nekaj Srebrenic. Ko jih zbere, jih popari v politični obari.

spesnil Lovro Matič

METKA VESKOVŠEK

mladina mit

Edini pravi slovenski razumniški tabloid, ustanovil Roley Brimann leta 1995, ŠTEVILKA: 618

KDO NAJLEPŠE NAPIŠE VODJEVO IME

Uredništvo Mladinamita razpisuje natečaj KDO NAJLEPŠE NAPIŠE VODJEVO IME. Prvi kandidat je svojo umetnino izdelal prejšnji teden na Konjskem sedlu pod Triglavom. Svoje predloge pošljite na naslov MLADINAMIT, za natečaj KDO NAJLEPŠE NAPIŠE VODJEVO IME, Mladina, Dunajska 51, Ljubljana ali pa na elektronski naslov desk@mladina.si. Čakajo vas bogate nagrade.

Poroča BERTO RITOTREB, fotografira JANEZ JANŠA

597

mladina mit

Edini pravi slovenski razumniški tabloid, ustanovil Roley Brimann leta 1995, ŠTEVILKA: 621

ZLATA

Po zaslugi Čopa, Špika, spet se nam zlato svetlika. Naj dobita, kot se šika, vsaj iz brona spomenika.

spesnil Lovro Matič

KDO NAJLEPŠE NAPIŠE VODJEVO IME

Komentar J. Janše: "A je to Urška al' Valentin?

Absolutni zmagovalec na Mladinamitovem natečaju KDO NAJLEPŠE NAPIŠE VODJEVO IME je bralec (ime in priimek je znan uredništvu Mladinamita, SOVA zaenkrat še tava v temi, Vladimir Vodušek pa še ni upravičil svoje plače), ki je ime ljubljenega vodje napisal na najlepši možni način na najlepšem mestu. Kje ste izzivalci? A lahko kdo še lepše napiše? Čakajo vas bogate nagrade.

JE BIL DANES IN JE JUTRI

Nova spodbudna priznanja za Službo Vlade RS za razvoj

Raziskuje posebni dopisnik DOC MAXIM

Društvo ljubiteljev znanstveno fantastične in utopične literature je med najboljše stvaritve minulega leta uvrstilo tudi publikacijo ***Slovenija jutri - država blaginje***, ki jo je junija 2006 založil Urad Vlade RS za informiranje in v kateri najdemo tudi ta odlomek: *"Slovenija jutri mora ob večji konkurenčnosti ostati socialna in socialno pravična država. To pomeni, da imajo vsi njeni državljani enako možnost dostopa do osnovnih virov, ki omogočajo kakovostno življenje. Pomeni pa tudi zagotavljanje blaginje in varnosti tistim, ki so v vsakdanjem tekmovanju manj uspešni, saj je temeljna odgovornost države, da zagotavlja določeno raven socialne varnosti za vse državljane."*

OBRAZLOŽITEV: Pisci brošure ***Slovenija jutri - država blaginje*** so se izkazali z resnično bujno domišljijo. Jutri je medtem že zdavnaj postal danes. Zaradi *'enakih možnosti dostopa do osnovnih virov, ki omogočajo kakovostno življenje'* je umrlo 40 ljudi več kot v enakem obdobju lani. Tisti, ki so v *'vsakdanjem tekmovanju manj uspešni'*, so po novem ob nakupu osnovnih prehrambenih izdelkov še za dodatnih 20 odstotkov manj uspešni, *'socialno pravično državo'* pa si je ob razmerju med najnižjo in najvišjo plačo, ki znaša 1 : 200, res težko predstavljati ...

Predsednik vlade Janez Janša Slovenije danes ne primerja več z rajem, marveč z Irsko.

598

599

Poroka

Marcelin oče, argentinski Slovenec s Krasa, ki je v zadnjih dvajsetih letih ponovno odkril svoje korenine, je bil zelo ponosen na to, da je šel njegov bodoči zet na Triglav: »Zdaj si končno postal Slovenec!« 11. avgusta, ko je vsa Slovenija ugibala, ali in kdaj se bo premje Janez Janša poročil z Urško Bačovnik, se je namreč Janez Janša poročil z Marcelo. Njena priča je bil Janez Janša, njegova pa Janez Janša. Janez je hotel, da bi ga poročil ljubljanski župan Zoran Janković, zato mu je dober mesec dni pred poroko pisal:

»Spoštovani gospod Janković. Obračam se na Vas, ker se bova z gdč. Marcelo Okretič 11. avgusta 2007 poročila na Ljubljanskem gradu. Moja bodoča žena se je rodila v Buenos Airesu. Njena mati je Španka, oče pa Slovenec. Jaz sem se rodil v Bergamu, Italiji, prav tako kot moja starša. Že več kot dvanajst let živiva v slovenski prestolnici, ki naju je radodarno sprejela in nama dobesedno spremenila usodo. Tukaj sva se srečala, zaljubila drug v drugega, dobila slovensko državljanstvo in neprofitno stanovanje Mestne občine Ljubljana, ustanovila svoj zavod ter si ustvarila družino. Mali Dante in njegova sestrica Sofia sta namreč plod najine ljubezeni, katere gnezdo je najlepše mesto na svetu! Spoštovani g. Janković, močno si želim, da bi bili Vi tisti, ki naju bo poročil! Vaša prisotnost bi bila največje in najlepše poročno darilo za mojo bodočo ženo, ki si to skrivaj želi, a si ne upa upati. Z velikim upanjem na Vaš pozitivni odgovor, se skromno poslavljam. Janez Janša.«

600

Naslednji dan je prejel vabilo, naj se oglasi pri županu, ki ga je sicer vse zanimalo. Tako to, kje bodo jedli, kot to, kaj mu pomeni poroka, toda poročiti ga ni hotel, ker da se je že vnaprej konceptualno odločil, da bo poročal le tiste, ki jih intimno pozna. Janez in Marcela pri poroki nista hotela niti nobene originalnosti niti nobenega artizma – hotela sta poročno obleko, poročno dvorano, poročno glasbo, poročni korak, poročni protokol, poročno torto, poročni performans, poročno izgovarjanje imen, poročno metanje šopka in poročni da, ki se je neverjetno lepo rimal s tistim »Več nas bo, prej bomo na cilju.«

598 Matičar med poročnim obredom. V ozadju z leve priča Janez, nevesta Marcela, ženin Janez in priča Janez, Ljubljanski grad, 2007 (foto: Nada Žgank/ Memento)

599 Nevesta Marcela, ženin Janez in njegova priča Janez med poročnim obredom, Ljubljanski grad, 2007 (foto: Domen Pal/Memento)

600 Mladoporočenca Janez in Marcela ter njuna otroka Dante in Sofia, Ljubljanski grad, 2007 (foto: Nada Žgank/Memento)

601

602

603

601 *Brainloop* na festivalu WIRED Nextfest, LA Convention Center, Los Angeles, 2007 (foto: arhiv Aksioma)
602 Janez Janša pojasnjuje platformo *Brainloop* astronavtu Buzzu Aldrinu, WIRED Nextfest, LA Convention Center, Los Angeles, 2007 (foto: Jochen Martin)
603 Zvezda Janeza Janše na Pločniku slavnih (Walk of Fame, Hollywood), Los Angeles, 2007 (foto: arhiv Aksioma)
604 Ekipa *Brainloopa* v losangeleškem Convention Centru. Z leve: Reinhold Scherer, Seppo Gründler, Jochen Martin, Markus Rapp, Sunčica Hermansson, Janez Janša in Marcela Okretič, Los Angeles, 2007 (foto: arhiv Aksioma)
605 NASINa astronavtka Tracy E. Caldwell in Janez Janša na festivalu WIRED Nextfest, LA Convention Center, Los Angeles, 2007 (foto: arhiv Aksioma)

604
605

Triglav na Triglavu

Medeni tedni niso trajali ravno dolgo, kajti že 23. avgusta so Janezi obiskali mestece Ambrus, ki je doseglo, da je vlada odselila romsko družino Strojan, ki je živela v bližini. Med Romi in lokalnim prebivalstvom je prišlo do napetosti, toda vlada je namesto, da bi zaščitila pravice romske družine, sklenila, da bo romsko družino deportirala. Deportacija se je prelevila v pravo odisejado, ki se je na vsaki postaji z enakim rezultatom: Romov niso nikjer hoteli. Janezi so pred hišo, v kateri so še malo prej živeli Strojanovi, s kamni izpisali napis *Janša.* Ko so zlagali kamne, so našli ostanke igrač, avtomobilčke, sledi utopije.

Iz Ambrusa se je Janez odpeljal v Los Angeles, kjer je na prestižnem festivalu WIRED NextFest predstavil projekt *Brainloop,* ki si ga je ogledal tudi Buzz Aldrin, drugi človek, ki je stopil na Luno. Svoje štante so imeli Google, NASA, Yahoo!, Second Life in druge institucije, fane videoigric pa je zanimalo, kdaj bo *Brainloop* dostopen na trgu. Janez je imel serijo krajših predstavitev, trosil je izjave in intervjuje, kramljal z zvezdami in vipovci ter strahoma pogledoval proti Googlovem štantu: ker z Googlom ni imel urejenih avtorskih pravic, se je bal, da mu bodo težili, toda googlovci so prišli k njemu in mu čestitali. Najprej je stanoval v hotelu, v katerem so snemali *Resnične laži,* potem pa v Echo Parku, pri prijateljih, ki niso imeli nič proti, ko je Los Angeles polepil z napisom *Janez Janša* in ko je na sloviti *Walk of Fame* prilepil novo zvezdo – Janševo.

15. oktobra se je Triglav preselil v Malo galerijo Moderne galerije, kjer so odprli zelo dobro obiskano in odmevno razstavo *Triglav,* ki je vključevala vse tri *Triglave*, tako da so se na stenah znašli posnetki ohojevega hepeninga in obeh rekonstrukcij, tako tiste retro, ki so jo izvedli Irwini, kot te nadidentifikacijske, ki so jo izvedli Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša in ki je bila razstavljena v obliki triptiha, sestavljenega iz povečanih fotografij, objavljenih v dnevnikih Delo, Dnevnik in Večer. »Naša fotografija *Triglav na Triglavu* je na meji kiča, je tako banalna, da ne bi zdržala estetske presoje, bila bi idealen objekt za planinske domove in ljubitelje narave. Ravno zato je bila odločitev, da predstavimo povečave objavljenih fotografij, ki so zrnate in slabe, toliko bolj logična.« Vsak se je podpisal le na en del triptiha, tako da so dobili tri kopije, ki so funkcionirale kot originali. Publika ni videla avtentičnih *živih skulptur,* originalov, ampak le fotografije performansov, le fotografije *Triglavov,* le njihove medijske sledi, le njihove medijske identitete. Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša za razliko od ohojevcev

606
608

607
609

in Irwinov ne funkcionirajo kot kolektiv, ampak kot posamezniki, kot trije različni umetniki, ki jih je povezal Triglav. In dalje, za razliko od ohojevcev, ki jim je v času socialističnega kolektivizma za neoavantgardno umetniško akcijo zadoščala že ludistična, provokativna gesta, in za razliko od Irwinov, ki jim je za retroavantgardno umetniško akcijo zadoščala že rekonstrukcija te geste na istem kraju, v parku Zvezda, so se morali Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša res psihofizično, performativno povzpeti na Triglav, na ta simbol narodne in državne identitete – da bi dali svojemu *Triglavu na Triglavu,* likovnemu paralelizmu Malevičevega *Kvadrata na belem ozadju,* status umetnine, so morali skozi tipični slovenski iniciacijski obred, s čimer so poudarili konstruiranost slovenske identitete. Ali bolje rečeno: s tem so poudarili, da je slovenska identiteta že sama po sebi nadindentifikacijska. Še toliko bolj, ker so bili Milenko Matanović, David Nez in Drago Dellabernardina, avtorji izvirnega *Triglava* – tako kot Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša – različnih nacionalnosti. Nacionalna identiteta je strukturirana kot konceptualna umetnost, saj vključuje elemente manipulacije, posvetitve, performansa, uprizarjanja, medijske dekonstrukcije in rekonstrukcije. Razstava se je iz prvega sveta hkrati preselila tudi v Second Life via brazilska galerija Noema.

606 Otvoritev skupinske razstave *Triglav* v Mali galeriji, sodelujoči umetniki so OHO, Irwin ter Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša, Ljubljana, 2007 (foto: Dejan Habicht)
607 Otvoritev razstave *Triglav.* Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša v pogovoru s članom skupine Irwin Miranom Moharjem, v ozadju Roman Uranjek, Ljubljana, 2007 (foto: Dejan Habicht)
608 *Triglav,* skupinska razstava, na levi projekcija skupine OHO, na desni triptih Janeza Janše, Janeza Janše in Janeza Janše, Mala galerija (Moderna galerija Ljubljana), 2007 (foto: Dejan Habicht)
609 *Triglav na Triglavu,* akcija, Dom Planika, 2007 (foto: Gaja Repe)
610 Janez Janša: *SS-XXX | Die Frau Helga – The Borghild Project Reconstruction,* platforma RE:akt!, Galerija Nova, Zagreb, 2007 (foto: Krešimir Tubikanec)
611 Janez Janša, *Miss Mobile,* Ljubljana, 2007. Na fotografiji Janez in Janez. (foto: Nada Mihajlović)
612 Lojze Peterle po prvem krogu predsedniških volitev podpisuje skupno fotografijo z Janezom Janšo, Janezom Janšo in Janezom Janšo (glej foto 590), Hotel Lev, Ljubljana 2007 (foto: Borut Krajnc)
613 Janez pred sliko PLO iz serije *Politika slike,* na otvoritvi razstave *Slikarski projekt* v Galeriji Ganes Pratt, Ljubljana, 2008 (foto: Nada Mihajlović)
614 Novinarka POP TV-ja Suzana Lovec v živo intervjuva Janeza Janšo, Janeza Janšo in Janeza Janšo po prvem krogu predsedniških volitev, Hotel Lev, Ljubljana, 2007 (foto: Borut Peterlin)
615 Janez stimulira *Die Frau Helga na razstavi SS-XXX | Die Frau Helga – The Borghild Project Reconstruction,* Center in Galerija P74, Ljubljana, 2007 (foto: Nada Žgank/Memento)
616 Janez Janša v pogovoru z Zdenko Badovinac na otvoritvi razstave *Slikarski projekt,* v ozadju slika Janeza Janše *Velikaya Oktyabr'skaya sotsialisticheskaya revolyutsiya,* Galerija Ganes Pratt, Ljubljana, 2007 (foto: Nada Mihajlović)
617 Janez Janša, *Fake it!,* Studio Viba film, Ljubljana, 2007. Na fotografiji Jurij Konjar, Teja Reba in Dejan Srhoj. (foto: Nada Žgank/Memento)

610

611

612

613

614

615

616

617

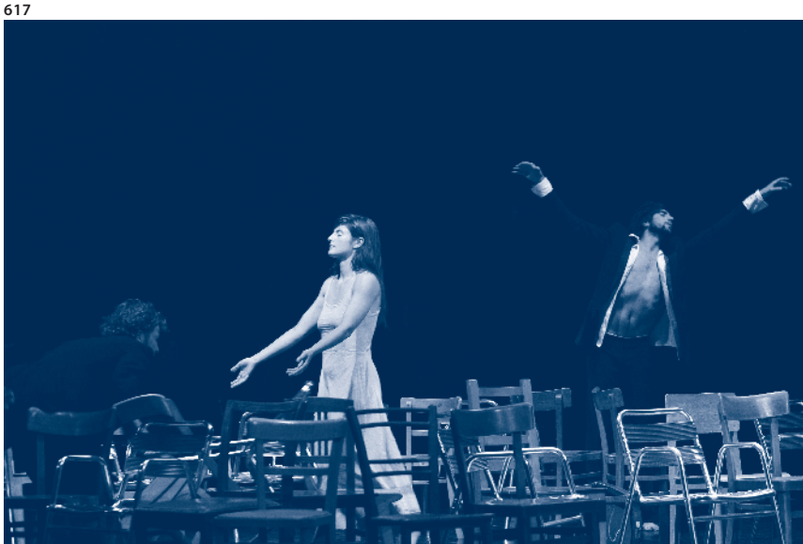

618
620

619
621

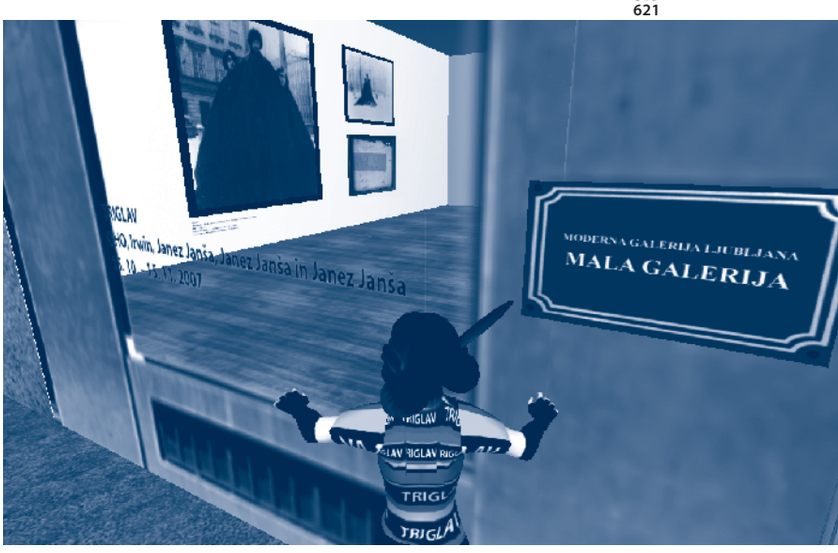

622

Janez Janša
Politika slike

1
Velikaya Oktyabr'skaya sotsialisticheskaya revolyutsiya
100x150 cm
F: Berthold Akzidenz Grotesk Bold Condensed
P: Naphthol Crimson #292
N: Parchment #436

2
Rosa Luxemburg
Karl Liebknecht
50x70 cm
F: Gill Sans Std Regular
P: Ivory Black #244
N: Yellow Light Hansa #411

3
PARTIZANI
70x100 cm
F: Franklin Gothic No. 2 Roman
P: Emerald Green #450
N: Quinacridone Red #112

4
L'Algérie Libre
70x100 cm
F: New Century Schoolbook Italic
P: Transparent Burnt Umber #130
N: Cadmium Red Light #152

5
New Left
100x150 cm
F: Times New Roman Bold
P: Unbleached Titanium #434
N: Medium Magenta #500

6
Vietnam
50x70 cm
F: ITC Lubalin Graph Book
P: Deep Violet #115
N: Light Blue Permanent #770

618 Janez Janša, *Miss Mobile,* Ljubljana, 2007. Na fotografiji Janez portretira odsotne sogovornike. (foto: Nada Mihajlović)
619 Janez Janša, *Miss Mobile,* Ljubljana, 2007. Na fotografiji Maks Soršak in Janez Janša. (foto: Nada Mihajlović)
620 Janez Janša in Petja Grafenauer Krnc med postavljanjem razstave *Slikarski projekt,* Galerija Ganes Pratt, Ljubljana, 2007 (foto: Viktor Bernik)
621 Otvoritev razstave *Triglav* v Second Life, Galerija Noema, 2007. Na fotografiji: Janezov avatar, Coney Burt. (foto: arhiv Aksioma)
622 Janez Janša, *Politika slike (oblikovna shema),* računalniška grafika, Ljubljana, 2007 (oblikovanje: Matija Jemec)

623
625

624
626

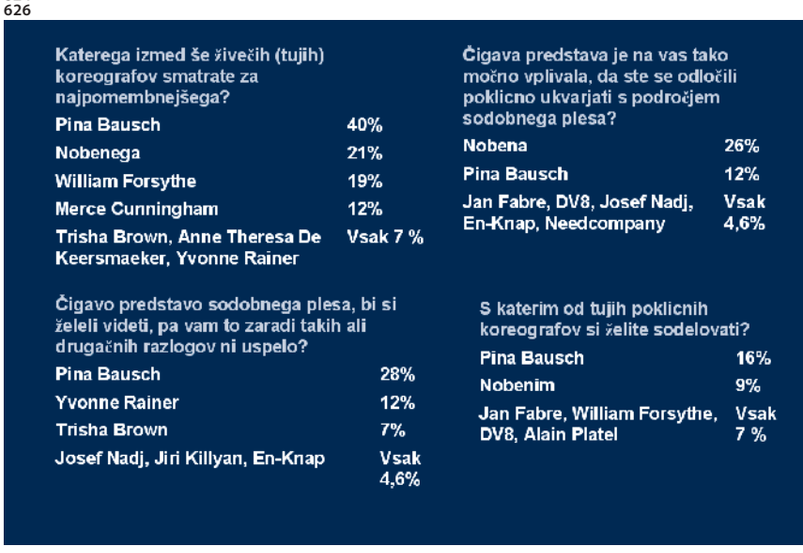

7
PLO
50x70 cm
F: Futura Bold
P: Cadmium Orange #150
N: Brilliant Purple #590

8
Brigate Rosse
70x100 cm
F: Bodoni Classic Roman
P: Titanium White #432
N: Mars Black #276

9
Baader-Meinhof
50x70 cm
F: Helvetica Bold
P: Raw Sienna #330
N: Turner's Yellow #730

10
GREENPEACE
50x70 cm
F: Courier New Bold
P: Naphthol Red Light #294
N: Pyrrole Red #321

11
APARTHEID
70x100 cm
F: Cooper Black Italic
P: Yellow Medium Azo #412
N: Hooker's Green Hue Perm. #224

12
Solidarność
50x70 cm
F: Optima Roman
P: Light Portrait Pink #810
N: Red Oxide #335

13
Guantánamo
70x100 cm
F: Charcoal Regular
P: Cobalt Blue #170
N: Neutral Gray Val.5/Mixing Gray #599

623 Janez stimulira *Die Frau Helga* na razstavi *SS-XXX | Die Frau Helga – The Borghild Project Reconstruction,* Center in Galerija P74, Ljubljana, 2007. (foto: Nada Žgank/Memento)
624 Janez Janša, *Fake it!,* Studio Viba film, Ljubljana, 2007. Na fotografiji (v ospredju) Manca Krnel, gledalci za njo se učijo koreografijo Williama Forsythea (foto: Nada Žgank/Memento)
625 Janez Janša: *SS-XXX | Die Frau Helga – The Borghild Project Reconstruction,* platforma RE:akt!, Center in Galerija P74, Ljubljana, 2007 (foto: Nada Žgank/Memento)
626 Anketa o sodobnem plesu, projicirana med predstavo *Fake it!,* Ljubljana, 2007 (avtor: Samo Gosarič, arhiv Maske)
627 Dante s pomočjo očeta Janeza igra na *strojZOIS,* razstava *23. člen*, Galerija ŠKUC, Ljubljana, 2008 (foto: Nada Mihajlović)

627

628

Politika slike

Ko je Lojze Peterle 21. oktobra dobil prvi krog predsedniških volitev, so mu šli čestitat, kar ga je do te mere navdušilo, da se jim je podpisal tudi na fotografije s piknika. Mnogi so to posneli, ekipi POP TV pa se je zdela njihova podpora tako atraktivna, da so jih povabili pred kamero – in to v živo. »Pa prišli smo, kot vsi drugi, domnevamo, čestitat gospodu Lojzetu Peterletu za dober rezultat in ob tej priložnosti tudi nazdravit temu lepemu rezultatu.« Toda leto 2007 je bilo sploh zelo zgoščeno in hektično: *Pupilija* je na beograjskem festivalu BITEF osvojila nagrado in publiko tako navdušila, da je hotel neki gledalec kokoš res zaklati (no, neka gledalka mu je to v zadnjem trenutku preprečila), *DemoKino* je bil še vedno na turneji (Luksemburg, Berlin, Helsinki itd.), Aksioma je sodelovala s Francom in Evo Mattes (A. K. A. 0100101110101101.ORG), italijanskima net artistoma, ki sta med drugim sklonirala vaticano.org, spletno stran Vatikana in ji dodala malce blasfemije, *RE:akt!* je prišel do *SS-XXX/Die Frau Helga,* rekonstrukcije ginoida, prve napihljive lutke, namenjene seksu, ki jo je leta 1941 izdelal Deutsches Hygiene-Museum. Janez Janša, čigar projekt *Miss Mobile* – resda prirejen novi stopnji *kulture slave,* tako da sta se mu lahko pridružila tudi Janez Janša in Janez Janša – je bil prav tako še vedno na turneji, je sodeloval na festivalu Tanz im August, enem izmed največjih evropskih festivalov sodobnega plesa, in obenem provincialno, zamudniško

628 Janez Janša, *Politika slike,* serija 13. slik, razstava *Slikarski projekt,* galerija Ganes Pratt, Ljubljana, 2007 (foto: Damjan Kocjančič)
629 Janez s hčerko Lano in sinom Danom, Ljubljana, 2008
630 Janez s hčerko Lano in sinom Danom, Divača, 2008
631 Janez z sinom Danom, Ljubljana, 2008

629
630

631

in nemobilno slovensko kulturno politiko komentiral s projektom *FAKE it!* (serija *Program!*), v katerem so slovenski plesalci Leja Jurišič, Manca Krnel, Teja Reba, Jurij Konjar in Dejan Srhoj kolažno rekonstruirali, impersonirali in dokumentirali plesne točke slovitih plesalcev in koreografov, recimo Pine Bausch, Trishe Brown, Steva Paxtona, Williama Forsytha in Tatsumija Hidžikate, ki v Sloveniji – zaradi ekonomskih razlogov – zlepa ne gostujejo (»Če si že ne moremo privoščiti originalov, plešimo ponaredke!«), medtem ko je Janez Janša, ki se mu je 23. oktobra 2007 po Lani rodil še Dan, v ljubljanski galeriji Ganes Pratt – v okviru skupinskega *Slikarskega projekta* – razstavil *Politiko slike.* Vzel je 13 besednih zvez, ki so definirale 20. stoletje, ki jih je razumel kot igro med mrtvimi in živimi političnimi parolami in ki s svojo *političnostjo* ne jamčijo več političnosti: Velikaya Oktyabr'skaya sotsialisticheskaya revolyutsiya, Rosa Luxemburg/Karl Liebknecht, Partizani, L'Algérie libre, New Left, Vietnam, PLO, Brigate Rosse, Baader-Meinhof, Greenpeace, Apartheid, Solidarność in Guantánamo. Političnost v umetnosti se ne skriva več v motivu, kot je zapisala Petra Grafenauer Krnc, »ampak v sami strukturi slike«. Janša je namreč te besedne zveze posredoval staremu prijatelju Matiji Jemcu, grafičnemu oblikovalcu, ki je potem za vsako sliko določil tipografijo, velikost, barve in format platna, s čimer je »zamajal idejo o umetniku avtorju«, saj je umetnik

632

nastopal le še kot »izvajalec oblikovalčevih naročil«. Kreativni akt svojih slik, ki jih je sam le odslikal, naslikal po navodilih in podpisal in ki so – po Marku Brulcu – videti kot »oglaševalski panoji z logotipi nenavadnih blagovnih znamk«, je prepustil drugemu.

Slovensko narodno gledališče

Janez Janša pa je v Stari elektrarni po rekonstrukciji *Pupilije* predstavil še eno rekonstrukcijo: *Slovensko narodno gledališče* je bilo rekonstrukcija slovenskega naroda. Ali natančneje: rekonstrukcija nestrpne, sovražne histerije, povezane s preselitvijo romske družine Strojan. *Slovensko narodno gledališče,* medijska rekonstrukcija medijskega soundtracka, ki je formatiral slovensko *reševanje romskega vprašanja,* je prevzelo format radijskega prenosa (in vokalnega kvarteta), v katerem so štirje glasovi – Dražen Dragojević, Aleksandra Balmazović, Barbara Kukovec, Matjaž Pikalo – divje, agresivno, vulgarno, intenzivno, bombastično, nadindentifikacijsko zgoščevali performativni glas ljudstva, performans krajanov Ambrusa, medijev, občinskih uradnikov, policije in ministrov: »Zahtevamo od ustreznih organov v naši državi, da se Romi preselijo na ustreznejšo lokacijo zaradi varnostnih in ekoloških razlogov … Bravo, tako je, bravo … Če smo pravna država, naj veljajo pravice za vse, za civilno prebivalstvo in za Rome. Če recimo jaz plačujem davke, naj jih tudi Rom ... S tem,

633

632 Janez Janša, *Slovensko narodno gledališče,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2007. Na fotografiji: Janez Janša, Dražen Dragojević, Aleksandra Balmazović, Barbara Kukovec in Matjaž Pikalo. (foto: Marcandrea)
633 Janez Janša, *Slovensko narodno gledališče,* Stara elektrarna, Ljubljana, 2007. Na fotografiji Barbara Kukovec. (foto: Marcandrea)
634 Janez, Janez in Janez na zabavi festivala Steierische Herbst, Graz, 2007

da ga je treba civilizirat, mu dat možnost, ampak če pravic ne bo spoštoval, je treba tud kaznovat ga kdaj ... Dajmo na glasovanje ... Cigani, cigani … Pravna država ... Cigani, cigani … Banda hudičeva, cigane ščitite … Ubij. Ubij ... Moji otroci so v strahu živeli, ne vaši … 35 let plačujem, za vsakega policaja plačujem pokojnino in vrtec, mene da bo pa s pendrekom tepu ... Na barikade gremo od A do Ž ... Roška, Roška, Roška … Buuuuuuuuu ... Cigani, cigani ... Občinski sklepi veljajo ... Vojaška stanovanja so prazna ... K beguncem naj grejo ... Nismo mi socialna služba ... Svoje otroke posiljujejo ... Jutri zjutraj bodo pripravili vse svoje stvari in se odpeljali iz tega zaselka. Dobili bodo neko začasno rešitev za tri tedne, v tem času bo vlada našla dokončno rešitev in ne bodo se več vrnili v ta zaselek ... Da koder sonce hodi … V roku 40 dni bo vlada poiskala pravno rešitev za njihovo nastanitev.« Vključen je bil tudi sloviti prizor, v katerem je skušal predsednik Janez Drnovšek domačine, ki so se razglašali za *poštene, delovne ljudi,* prepričati, da to, kar počnejo, ni niti človeško niti krščansko in da ženske in otroci niso nič krivi, pa ni prišel daleč. »Janez Janša ob tem sočasno izvaja svoj samostojen, pa vendar še kako navezujoč se performans. Kot v transu neprekinjeno izjavlja besedo *cigani* in se ob tem neopazno in z minimalističnim gibanjem premika na drugo stran dogajalnega prostora ter se na koncu pridruži četverici. Pet izčrpanih obrazov in suhih grl govori samo zase. Biti nestrpen je naporno,« je zapisala Zala Dobovšek. Janševo *Slovensko narodno gledališče* je bilo – po Blažu Lukanu – soundtrack »predstave slovenskega narodnega gledališča«, ki ga je v Ambrusu izpeljal premje Janša s svojimi ministri, obenem pa je bilo tudi reafirmacija tega, kar leta 1929 zapisal Ferdo Delak, ki je verjel, da bi lahko Slovenci zaradi svojega specifično razgibanega življenja ustvarili čisto svojo gledališko umetnost: »To gledališče bi prikazovalo Slovenijo – deželo z idiličnimi, zelenimi gozdovi in nebeško modrimi jezeri, s temnimi rudniki in siromašnimi delavskimi revirji, z veselimi pesmimi in razposajenim plesom v brezskrbnih urah.«

634

635

Signatura Dogodek Kontekst

Slovensko narodno gledališče, peti del Janševe serije *Program!,* je nastal v času, ko so imeli vsi trije v žepu že tudi uradno vabilo na berlinski Transmediale.08, velik, pomemben in znamenit festival umetnosti in digitalne kulture, ki ima najraje vizije in ki ga spremljajo simpoziji, predavanja in številni drugi dogodki. Nataša Petrešin Bachelez, gostujoča kustosinja festivala, ki je bila tedaj že v visoki nosečnosti in tehnično že na bolniški, jim je sporočila, da bodo delali pretežno z njeno asistentko Valesko Buehrer in umetniškim direktorjem Stephenom Kovatsem, toda ker je poznala njihova prejšnja dela in njihove vizije, jim je povsem zaupala. Tokratni Transmediale je bil naslovljen *Conspire!,* ali po naše: *Konspiriraj!* Festival ni klical po tematizaciji teorij zarote, ki jih je podžgal internet, ampak po tematizaciji nove spletne, zarotniške, kolaborativne, interaktivne, po potrebi dezinformacijske kreativnosti, ki je zamajala pojma *avtorstva* in *resnice.*

Ob koncu oktobra, po seriji brainstormingov, so svoj konceptualni predlog poslali Kovatsu: sprehodili se bodo po berlinskem spomeniku holokavsta, spomeniku pomorjenim evropskim Judom, ki so ga odprli leta 2005. In ko se bodo tako sprehajali po abstraktnem in labirintnem polju med vzhodnim in zahodnim Berlinom, med vsemi tistimi 2.711 brezobličnimi in brezimnimi, vendar unikatnimi betonskimi ploščami, bodo imeli s sabo GPS napravo, mobilce in laptope, ki bodo beležili ritualne koordinate in ki bodo potem njihov efemerni podpis na spomenik holokavsta – njihovo mantro *Jaz sem Janez Janša* – izpisali v virtualnem okolju, tako da bo lahko projiciran na velikem screenu v razstavnem prostoru (Das Haus der Kulturen der Welt), kar pomeni, da v fizičnem prostoru, na samem spomeniku holokavsta, za

635 *Signatura Dogodek Kontekst,* (študija za performans), računalniška grafika, Google Earth, 2007 (foto: arhiv Aksioma)
636 Janezova hči Varja na Spomeniku umorjenim Judom v drugi svetovni vojni, Berlin, 2005
637 Detajl s spletne strani projekta *Signatura Dogodek Kontekst,* 2008 (foto: arhiv Aksioma)
638 Janez in Janez v pogovoru z Quentinom Drouetom, programerjem projekta *Signatura Dogodek Kontekst*, Berlin, 2008 (foto: arhiv Aksioma)
639 *Signatura Dogodek Kontekst,* (študija za performans), računalniška grafika na načrtu za izgradnjo Spomenika umorjenim Judom v drugi svetovni vojni arhitekta Petra Eisenmana, 2007 (foto: arhiv Aksioma)

636
637

638
639

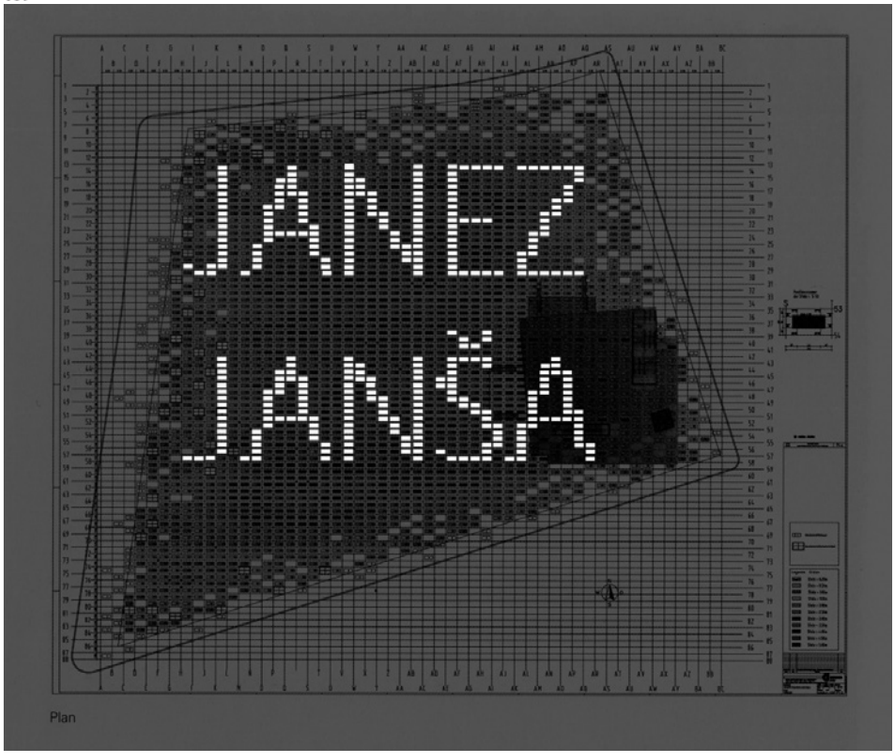

sabo ne bi pustili nobene sledi, nobenega podpisa, nobenega vandalizma, nobenih znakov skrunitve. Peter Eisenman, ameriški arhitekt, ki je zdizajniral ta kontroverzni spomenik, na kamne ni vpisal imen žrtev, ker ni hotel, da bi izgledal kot pokopališče, s čimer je še dodatno poudaril neizrekljivo grozljivost holokavsta, obenem pa je rekel, da upa, da ga bodo ljudje – Berlinčani, sprehajalci, turisti ipd. – uporabljali kot bližnjico, tako da bo postal del *vsakdanje izkušnje,* ki pa ne jamči razumevanja holokavsta. Holokavsta ni mogoče razumeti. Tu ni mogoče reči: aha, razumem. Ljudje lahko tu sicer na svoj način doživljajo holokavst, kar pa ne pomeni, da ga kaj bolj razumejo. Projekt, naslovljen *Erased (Izbrisani),* kasneje pa *Signature Event Context (Signatura Dogodek Kontekst),* naj bi bil dialog z arhitektom, ki je spomenik zdizajniral kot odprt prostor. Vstopiš lahko, kjer hočeš – in tudi izstopiš lahko,

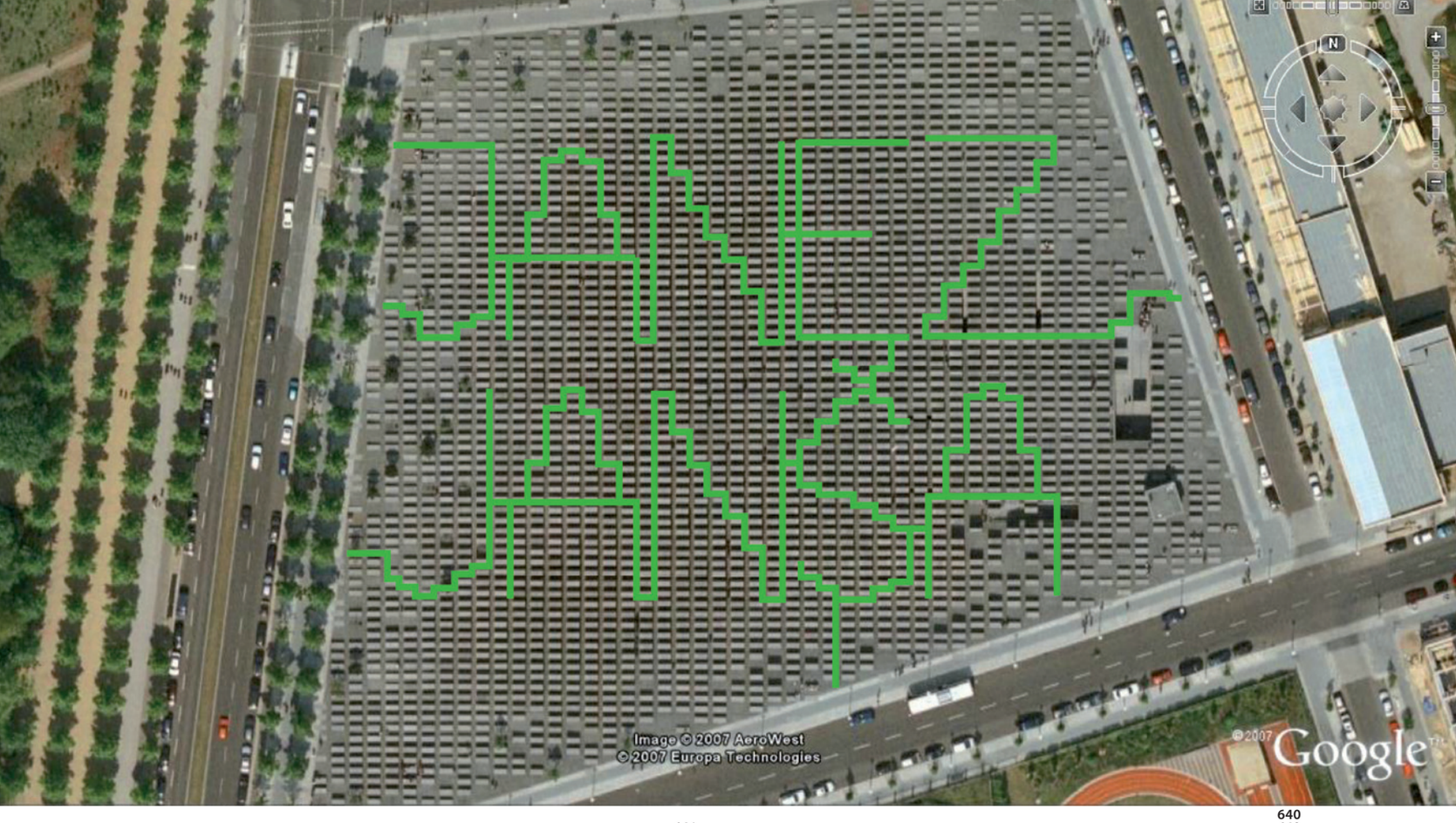

641

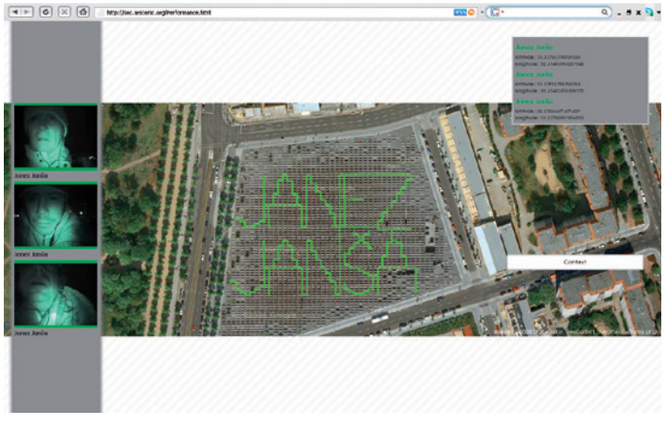

640
642

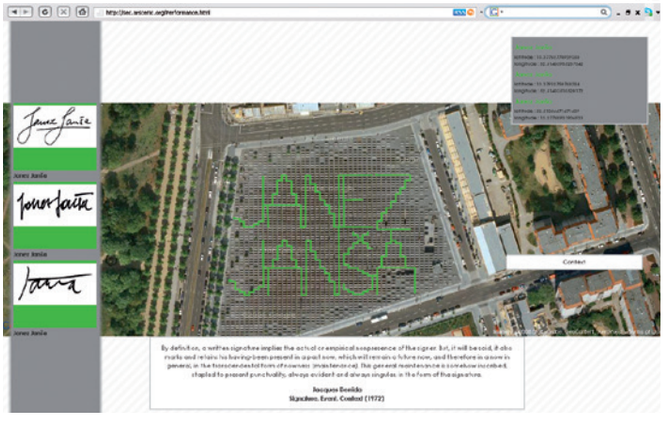

kjer hočeš. Vedno si na začetku in obenem vedno na koncu. Doživiš ga lahko le subjektivno, toda: je ta monument prostor za individualizacijo izkušnje in za individualizirane geste? Ali lahko tu vznikajo nove senzibilnosti? Je ta monument performansibilen? Kakšna je vloga podpisa v javnem prostoru? Je še mogoč umetnikov podpis v javnem prostoru? Je še mogoča umetnost v času, ki ga po eni strani obsedajo stereotipi, po drugi strani pa politična korektnost? Je umetnikov podpis še jamstvo originalnosti in avtentičnosti umetniškega dela?

Janša, Janša in Janša so se pri tem sklicevali na Jacquesa Derridaja, ki je leta 1971 v eseju *Signatura Dogodek Kontekst* zapisal: »Pisna signatura po definiciji implicira aktualno ali empirično neprisotnost podpisnika. Vendar, bomo rekli, prav tako zaznamuje in ohranja njegovo prisotno-preteklo-biti v minulem zdaj, ki bo ostal prihodnji zdaj, torej v zdaju nasplošno, v transcendentalni formi ohranjanja. To splošno ohranjanje je nekako vpisano, vpeto v vselej razvidno in vselej singularno prisotno punktualnost forme signature. V tem je enigmatska izvirnost vseh parafov. Da bi se proizvedla priključitev k

640 *Signatura Dogodek Kontekst* (študija za performans), računalniška grafika, Google Earth, 2007 (foto: arhiv Aksioma)
641-642 Janez Janša, Janez Janša, Janez Janša, *Signatura Dogodek Kontekst*, posnetek spletnega performansa, 2008 (foto: arhiv Aksioma)
643 Lojze Peterle po drugem krogu predsedniških volitev Janezu Janši, Janezu Janši in Janezu Janši podpisuje njihovo skupno fotografijo, posneto po prvem krogu predsedniških volitev (glej foto 612), Opera bar, Ljubljana, 2007 (foto: Miha Fras)

viru, mora biti zadržana absolutna singularnost dogodka signature in forme signature: čista ponovljivost čistega dogodka.«
Kovatsevi e-maili so bili vzpodbudni, konstruktivni: posredujte nam tehnične specifikacije ... potrebujemo spisek vsega, kar potrebujete ... sporočite, če potrebujete kakršnokoli pomoč. Čestital jim je za »odličen, provokativen, zelo konspirativen in zelo subverziven predlog«, poudaril, da so imeli o tem živahno diskusijo, in tudi sam navrgel nekaj predlogov, obenem pa jih je svaril pred kakršnimkoli fizičnim dotikanjem monumenta, ker bi to lahko zmotilo tisto *sveto* in *nedotakljivo* nemške psihogeografije in ker bi jim lahko kdo očital skrunitev. Slutil je vročino, zato jih je pripravljal na konsekvence njihove digitalne in fizične prisvojitve »zelo obremenjenega nemškega državnega kolektivnega etičnega spomina.« Janša, Janša in Janša so ga pomirili, da gre le za digitalni podpis, ne pa za fizičnega, in da hočejo s svojim performansom le preveriti, če je možna nedolžna poetična gesta na *nemogočem* kraju, obenem pa so ga pozvali, naj konspirira z njimi in pridobi vsa potrebna dovoljenja za analogni del performansa v spomeniku holokavsta, kar ne bi smel biti problem, ker je bil spomenik zdizajniran za *izkušanje* in *sprehajanje*. Let's walk! Kovats je bil očitno voljan konspiriranja, saj jih je pozval, naj lebdijo kot metulj in pičijo kot čebela. Vsekakor, pot, ki jo bodo prehodili, bo njihov podpis.
Ker je izgledalo, da je vse okej, so se ukvarjali s tehničnimi zadevami, cele dneve programirali, vadili, simulirali – kako hitro naj bi hodili, kdaj in kako naj bi se obračali, kam bi zavijali. Janez Janša in Janez Janša sta bila vmes

643

celo dvakrat na sami lokaciji v Berlinu in vadila performans. Ugotovili so, da za virtualni izpis podpisa *Janez Janša* potrebujejo pol ure, kar se jim je zdelo predolgo. Hitreje! Sprogramirali so zvočni fajl z ukazi: naprej, levo, desno. One block, left! Da bi lažje predkoreografirali in predvizualizirali svoje nočno gibanje, so trenirali na travniku pri Žalah – ponoči. S kamero in Googlovo mapo v rokah so hodili gor in dol, levo in desno, šteli korake in ponavljali »Jaz sem Janez Janša«. Vmes, 11. novembra, so si kljub temu utrgali toliko časa, da so se udeležili drugega kroga predsedniških volitev. Jasno, svoje glasove so dali Lojzetu Peterletu. Da ne bi bilo kakršnihkoli dvomov, so svoje glasovnice tudi fotografirali, toda na koncu so oddali lažne glasovnice, ker so prave spravili za razstavo. In ker so varnostniki videli, da je Janez Janša oddal lažno glasovnico, pravo pa spravil za hlače, so stekli za njim, ga zgrabili, zaprli vrata in mu povedali, da je to ilegalno in da se to kaznuje z zaporom. Ni mu preostalo drugega, kot da je segel za hlače, izvlekel pravo glasovnico in jo oddal. Potem so zdrveli v Opera bar, kjer je s svojim štabom žaloval Lojze Peterle, ki je volitve gladko izgubil. Prišli so v majicah, potiskanih z njegovo sliko, toda ni se jih ravno razveselil – po krajšem oklevanju je vendarle podpisal fotografije podpisovanj fotografij s prvega kroga predsedniških volitev. Čestitali so mu, rekoč: »Mladi ste – še imate čas!« Ko sta ga Janez Janša in Janez Janša nekaj dni kasneje srečala na ljubljanski tržnici, ju je vprašal: »Kje je Janez Janša?«

Da imajo enako velik problem kot Peterle, se je izkazalo 19. januarja 2008, ko se je Janez Janša med vračanjem z gledališke turneje oglasil pri Petrešinovi

644 Janez, Janez in Janez, Berlin, 2008
645 Janez in Marcela na morju s prijatelji Eleno, Romanom, Katjo, Jožkom in njihovimi otroki, Ugljan, 2007
646 Janez in hči Lana v šotoru, Premantura, 2007
647 Hooman Sharifi, Janez Janša in João Fiadeiro, Hamburg, 2007

644

645
646

647

v Parizu. Rekla mu je, da Nemci kompliciraju, da je holokavst prevelik tabu in da se bojijo tudi reakcije slovenske vlade, ki je že predsedovala EU. Delikatno! Janša je poklical Janšo in Janšo, tako da so se s Petrešinovo dogovorili za skype pogovor, ki naj bi ga opravili v ponedeljek, toda že v nedeljo je poslala e-mail, da ne bo šlo. Namesto tega jim je sporočila, da se ji zdi projekt *Signature Event Context* sporen, da je proti njenemu prepričanju, da je klima v Nemčiji trenutno preveč občutljiva za take reči, da bi bilo morebitno onečaščenje imena slovenskega premjeja v povezavi z najbolj tragičnim dogodkom v zgodovini nesprejemljivo, da osebno za tem ne more stati in da projekt niti tematsko niti etično ne sodi na razstavo. To, da je reagirala tako pozno, dober teden pred otvoritvijo, je pripisala svojemu porodu in posledično slabi komunikaciji med njo in Kovatsem, obenem pa je predlagala, da podpisovanje katalogov in predavanje Marka Stamenkovića ostaneta v okviru festivala in da prvotno mišljeni performans zamenjajo z akcijo *Triglav na Triglavu,* češ da je bila to itak njena prvotna zamisel, a si je potem premislila in jim raje dala carte blanche.

Medtem ko se je Janša s Petrešinovo pogovarjal v Parizu, Kovats ni dajal vtisa, da obstaja kak problem. Sporočil jim je, da bo skušal priskrbeti vsa potrebna dovoljenja, za lajšanje logističnih problemov pa jim je ponudil celo črno škodo. Janša, Janša in Janša so 21. januarja odgovorili, da njena odsotnost, njen porod in slaba komunikacija med njo in Kovatsem ne morejo biti razlog za odpoved projekta, da so v korespondenci s Kovatsem vse sproti pojasnili in razjasnili, da ni bilo nobenih konceptualnih dilem in dvomov in da so v projekt investirali ogromno časa in denarja. Kovats se je hitro distanciral, češ da se je uštel, ko je molk Petrešinove razumel kot strinjanje s projektom, obenem pa je poudaril, da so se pravne razmere v Nemčiji v zadnjih mesecih tako dramatično spremenile, da bi projekt s pravnega vidika težko izpeljali, da se mu konceptualno ozadje projekta ne zdi dovolj jasno in da še vedno ne razume povezave med imenom slovenskega premjeja in spomenikom holokavsta, ki bi utegnila biti s pravnega vidika prav tako sporna, da je takšna pač odločitev kustosinje in da je treba projekt obdržati znotraj etičnih in pravnih meja. Janša, Janša in Janša so odgovorili, da ni nobene povezave med imenom predsednika slovenske vlade in spomenikom holokavstu. Janša, Janša in Janša so v tem videli le izkazovanje pozicije moči, poskus cenzure in dejanje nasilja nad svobodo umetniškega izražanja, toda Kovats in Petrešinova sta vztrajala: performans na spomeniku holokavsta ne bo del festivala. 27. januarja so Janša, Janša in Janša medije obvestili, da sta Kovats in Petrešinova njihov projekt *Signature Event Context* odpovedala.

Zato so sklenili, da ga bodo posredovali prek spleta. Ker pa je bil 27. januarja ravno svetovni dan spomina na žrtve holokavsta, so svoj performans, ki so ga ponoči izvedli na spomeniku holokavsta, na splet – via www.aksioma.org/sec – poslali takoj po polnoči. Kovats in Petrešinova sta sporočila, da so projekt izključili zaradi »pravne in zakonske narave« in »osebnega etičnega prepričanja kustosinje«. Škandal je tako odmeval, da je Kovats, ki so mu očitali, da je kot Berlusconi, projekt vendarle vključil v program festivala, toda šele naknadno, nekaj dni po začetku, ko je evforija že minila, ko ni bilo več nikogar in ko je bilo *varno.* Petrešinova se je od projekta javno

648 Janez, Marcela in njuna hči Sofia na Trgu Duomo, Milano, 2006
649 Janez, hčerki Asja in Varja ob kipu Kemala Atatürka, Istanbul, 2007
650 Janez in hči Lana, Premantura, 2007

648
649

650

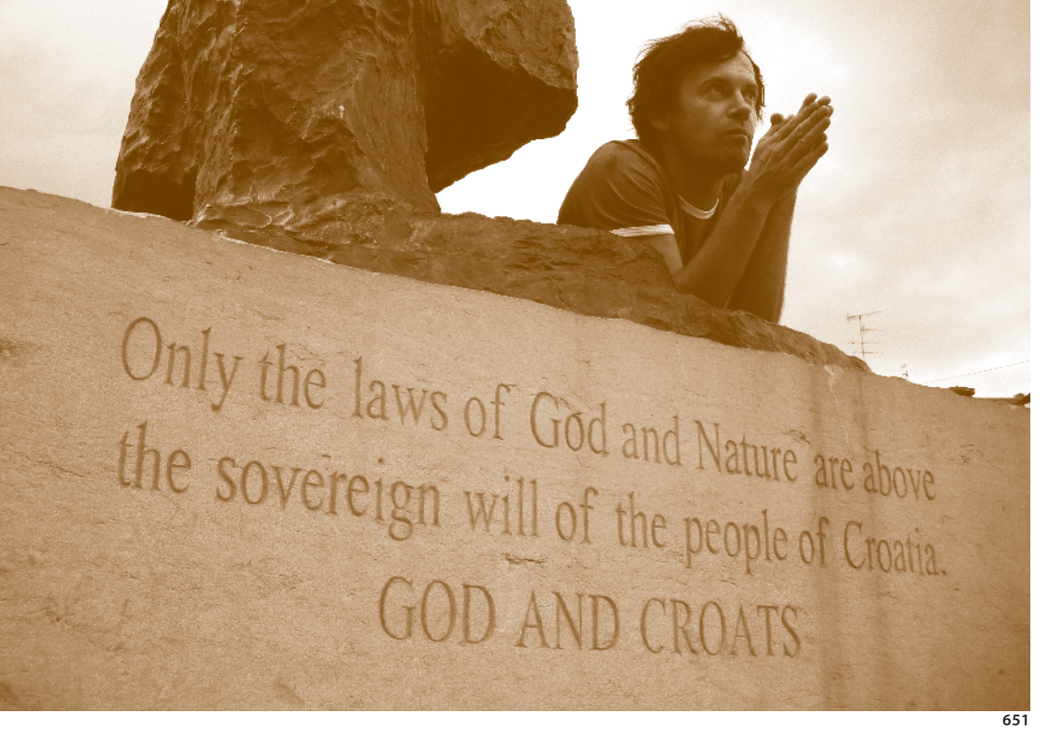
Only the laws of God and Nature are above
the sovereign will of the people of Croatia.
GOD AND CROATS

651

652

653

Knickerbocker Av
Station
M

651 Janez, Bog in Hrvati, Osijek, 2008
652 Janez v svojem studiu objema Nonno Antonio, Ljubljana, 2008
653 Janez v Brooklynu, New York, 2007 (foto: Viktor Bernik)

distancirala. Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša bi morali v Berlinu izvesti tudi performans *Program! 8: Signature,* vendar so se organizatorji prestrašili, da bodo v afektu naredili kakšno nepričakovano, nemara celo vandalsko gesto. Performans naj bi predstavljalo podpisovanje celotne naklade katalogov, in sicer na tistih straneh, na katerih je bila namesto reprodukcije razstavljenega dela prazna stran, namenjena vsakemu izmed treh avtorjev, toda prestrašeni organizatorji so jim dali na voljo le 300 izvodov. Performans so zato ponovili dva dni pozneje, ko so jim organizatorji dali v podpis še preostali del naklade. Prepoved je v Sloveniji izzvala silovito medijsko reakcijo, pojavile pa so se različne špekulacije – od tiste, da za prepovedjo stoji vlada premjeja Janeza Janše, do one, da so vse skupaj zrežirali trije umetniki in Petrešinova. Kovats in Petrešinova sta zavrnila javno soočenje z umetniki, pristala sta le na podpis skupne izjave: »Performativna instalacija Signatura Dogodek Kontekst, ki so jo Transmedialu.08 predlagali avtorji Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša, je bila sprejeta za vključitev na razstavo Transmediale.08. V dneh pred pričetkom festivala se je gostujoča kustosinja razstave Transmediale.08 Nataša Petrešin Bachelez iz kuratorskih in etičnih prepričanj, v sodelovanju z vodstvom festivala, odločila, da projekta ne vključi na razstavo. Kljub temu se je kustosinja po otvoritvi Transmediala.08 in po pogovoru z umetniki soglasno z vodstvom festivala odločila, da projekt ponovno vključi na razstavo, vendar se kustosinja od projekta distancira. Dokumentacija projekta je na ogled v vstopni dvorani Haus der Kulturen der Welt.«

Jaz sem Janez Janša

14. maja je bila v Cankarjevem domu letna konferenca ljubljanskega odbora SDS, med desetimi prijavljenimi razpravljalci pa je bil tudi Janez Janša, ki ga je predsedujoči za razliko od ostalih govorcev napovedal tudi z naslovom stalnega bivališča. Janša je med drugim rekel: »Mladi praktično nimajo nobene možnosti, da bi se lahko zbirali, ne da bi jim ne bi bilo treba plačati vstopnine ali vsaj pijače. Edini kraj, kjer se lahko spontano in brez plačila zbirajo, je Metelkova. Zato Metelkove ni treba le zaščititi z vsemi sredstvi, ampak sem prepričan, da v Ljubljani potrebujemo še kakšno Metelkovo in to ne samo za mlade, ampak tudi za Ljubljančane iz takoimenovane tretje življenjske dobe, ki je danes prevladujoča tudi na tej konferenci. Zakaj se mi vse to zdi pomembno in kako naj to utemeljim? Povedal bom tragično zgodbo iz diskoteke Lipa, ki vam je zagotovo znana. Takrat so umrle tri deklice, celo zgodbo pa sem doživljal kot starš otroka, ki je bil tisti večer v diskoteki Lipa. Na srečo je moja hči že bila v diskoteki, ko je zunaj prišlo do tragedije – množica, ki si je silno želela vstopiti v diskoteko, je pritiskala na ograjo, ki je v enem trenutku popustila in pod navalom množice so tri deklice padle na tla, množica jih je poteptala do smrti. Zakaj je sploh prišlo do incidenta? Tisti večer je bil brezplačen vstop v diskoteko med 21 in 22. uro. Zaradi tega je v tistem času prišlo do velikega navala in to nam kaže na socialni položaj mladih danes v mestu Ljubljana. Mladi so pripravljeni pešačit do

Zgornjih Pirnič, ker si ne morejo privoščit taksija do tam. Skratka, menim, da bi se naša stranka morala zavzeti za izboljšanje razmer za družabno življenje vseh meščanov Ljubljane, zlasti tistih socialno ogroženih, med katerimi prednjačijo mladi. Zato nam mora biti v interesu ohranjanje Metelkove kot zadnjega brezplačnega zbirališča mladih.« Ko je govoril Janez Janša, sta bila med publiko tudi Janez Janša in Janez Janša. Člani SDS so bili do njih spočetka malce skeptični, predvsem zaradi zadnjih medijskih odzivov, a so jih hitro prepričali, da so good guys, še zlasti, ko so jim razdelili svoje vizitke. Vsi so jih hoteli imeti.

Dva dni kasneje je Dnevnik na koncu članka, ki je popisoval strankarsko sestavo kandidatnih list za septembrske parlamentarne volitve, omenil, da si v Pahorjevi SD želijo, da bi na njihovi listi – in sicer v Grosupljem – kandidiral tudi Janez Janša, ne seveda premje, ampak eden izmed treh umetnikov. Sebastjan Jeretič, vodja službe SD za odnose z javnostmi, je 20. maja odgovoril, da je to »le duhovita domislica, ki v stranki kroži zadnje dni,« pa tudi Janez Janša, Janez Janša in Janez Janša so to možnost takoj zanikali. Janez Janša je zapisal: »Izjavljam, da nisem nikdar sodeloval pri kakršnihkoli dogovorih s katerimkoli predstavnikom stranke SD o potencialni kandidaturi znotraj njihove liste oziroma da ne vem prav ničesar o tovrstni kandidaturi.« Janez Janša je zapisal: »Prvič slišim kaj takega in odločno zanikam, da bi me kdorkoli iz SD kontaktiral glede kandidature na njihovi listi v Grosupljem.« Janez Janša pa je zapisal: »Izjavljam, da sam ne nameravam kandidirati za stranko SD.« Potem so odšli naprej in mantrali: »Jaz sem Janez Janša, jaz sem Janez Janša, jaz sem Janez Janša!« Več jih bo, prej bodo na cilju.

654-656 Janez Janša in Janez Janša na Festivalu SDS, Šentvid pri Stični, 2008

654
655

656

658

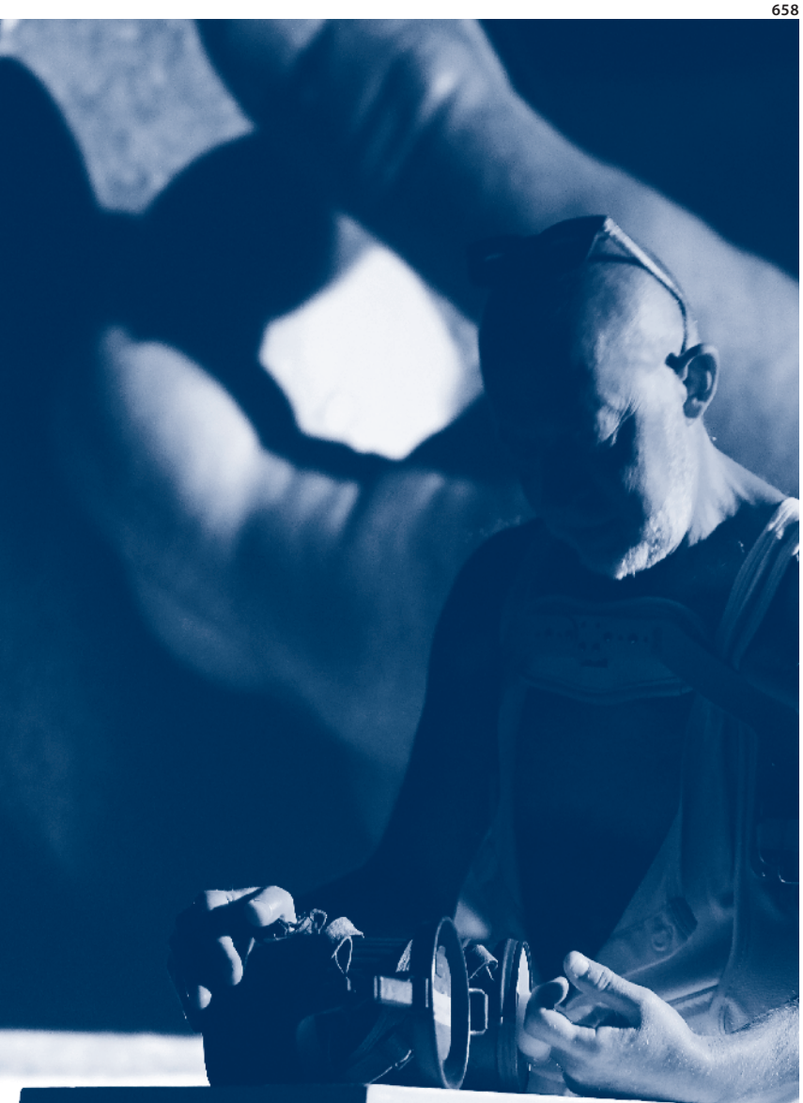

657
659

657 Janez Janša, Marcel Stefančič jr., Janez Janša in Janez Janša na okrogli mizi z naslovom »Ali je oglaševanje umetnost?«, 17. SOF – Slovenski Oglaševalski Festival, Portorož, 2008. (foto: Grega Golin)
658 Umetnik Zlatan Dumanić stimulira *Die Frau Helga*, 8. festival performansa v Osijeku, 2008 (foto: Marin Franov)
659 Janez in Janez na 8. festivalu performansa v Osijeku, 2008 (foto: Marin Franov)
660 Janez med 3D laserskim skeniranjem, Ljubljana, 2008. (foto: arhiv Aksioma)
661 Janez med 3D laserskim skeniranjem, Ljubljana, 2008. (foto: arhiv Aksioma)
662 Janez med 3D laserskim skeniranjem, Ljubljana, 2008 (foto: arhiv Aksioma)

663 na naslednji strani Janez Janša, Janez Janša, Janez Janša, študija za *Spomenik nacionalni sodobni umetnosti (Zlati Triglav)*, 2008 (foto: arhiv Aksioma)

660
661

662

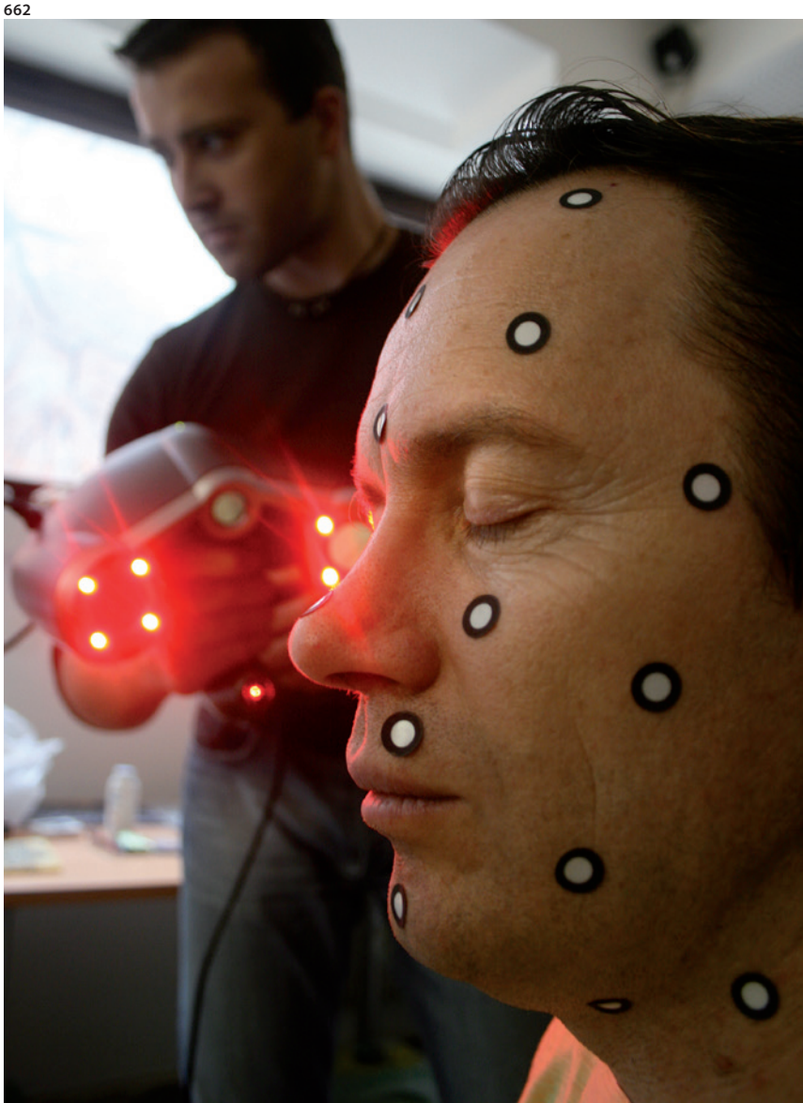

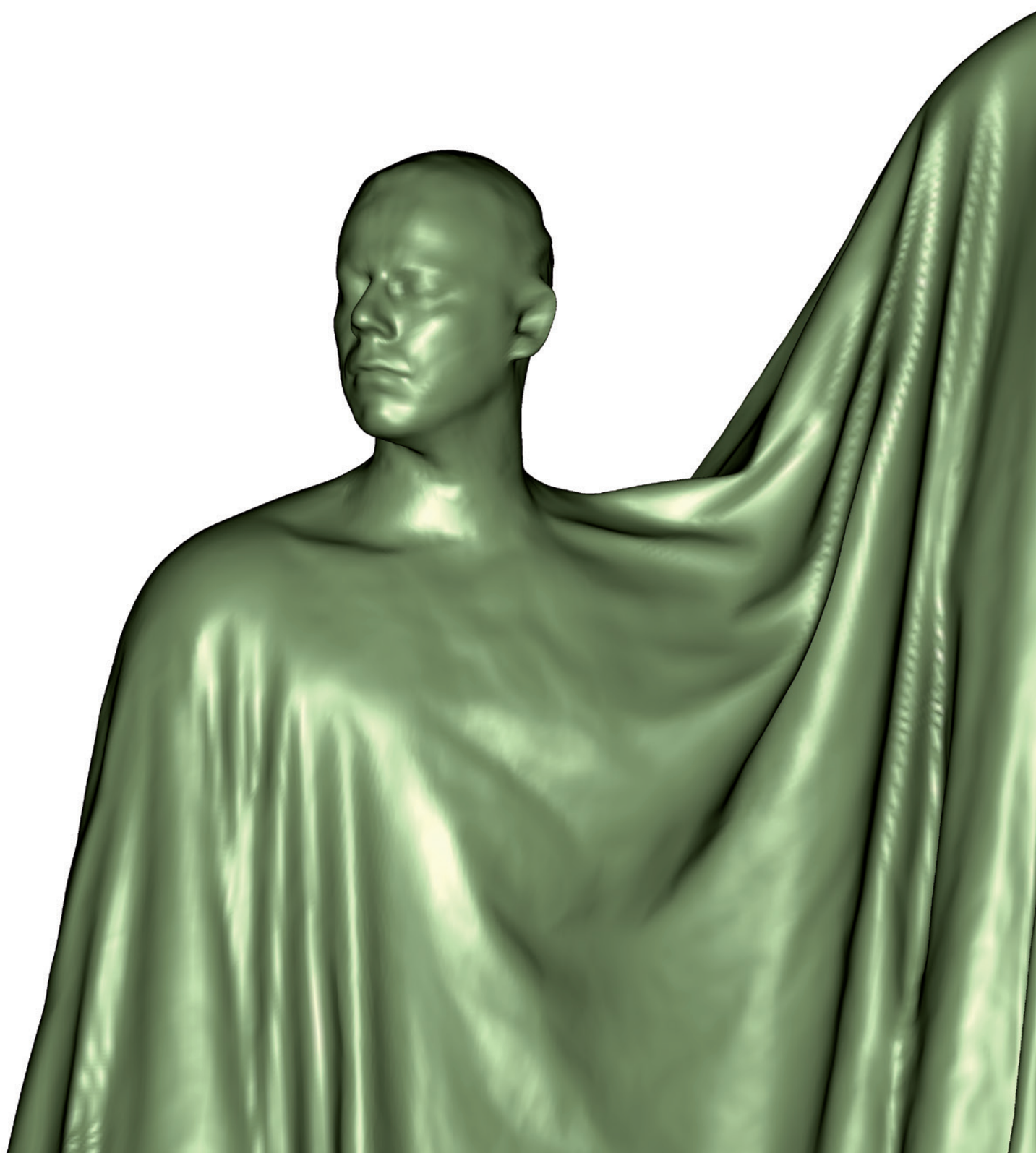

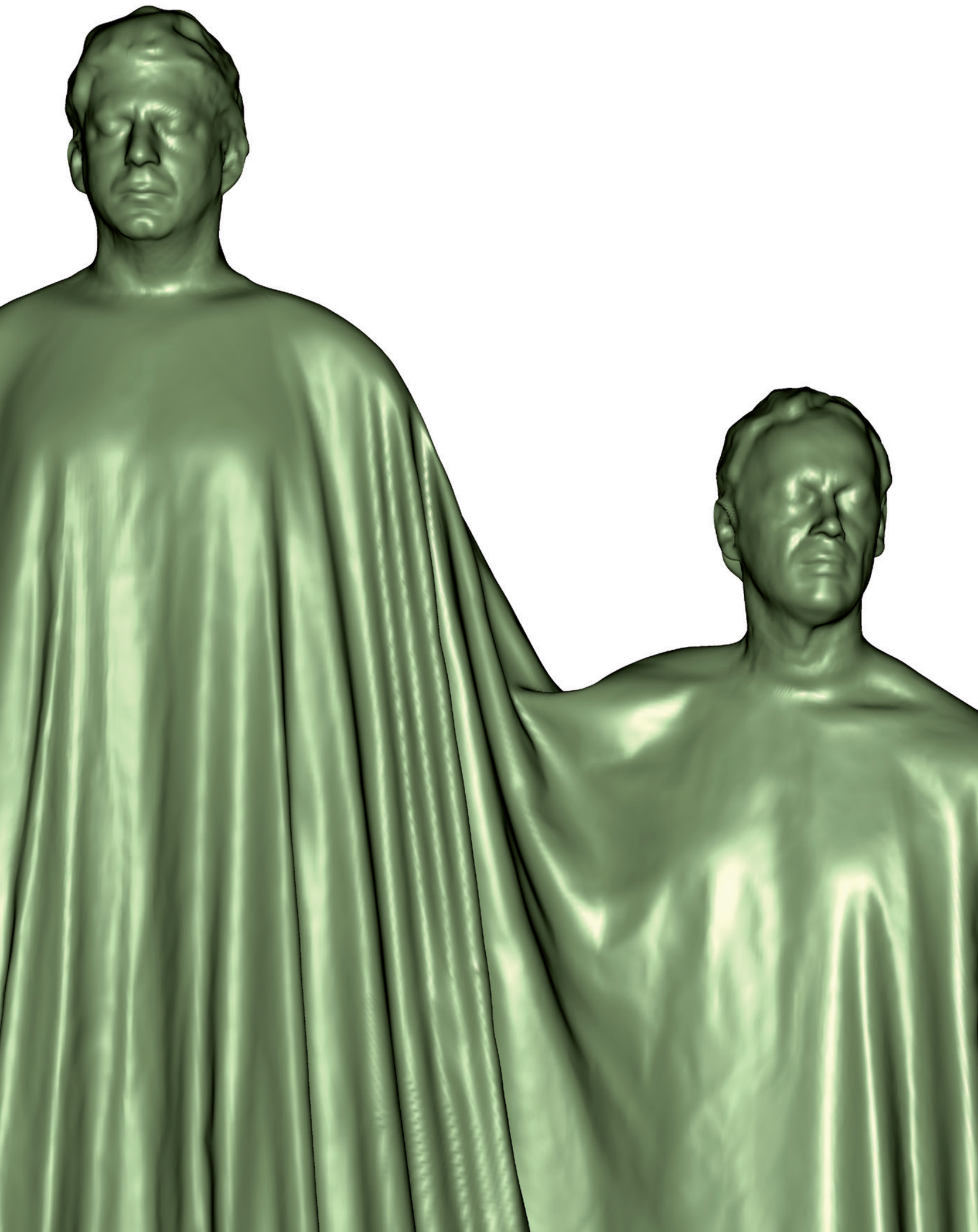

Marcel Štefančič, jr.
Janez Janša Biografija

prva izdaja

**copyright © Marcel Štefančič, jr.,
avtorji vizualnega gradiva, Maska, zavod za založniško, kulturno in producentsko dejavnost in Aksioma - Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana**

Uredila
Maja Savelli

Oblikovanje
studiobotas

Izdala
Mladina časopisno podjetje d.d.

Za založbo
Andrej Klemenc

Produkcija
Maska, zavod za založniško, kulturno in producentsko dejavnost
www.maska.si
in
Aksioma - Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana
www.aksioma.org

Tisk
Tiskarna Pleško

Naklada
800

Leto izida
2008

Leto natisa
2008

Fotografija Janeza Janše, Janeza Janše in Janeza Janše na barvni prilogi
Peter Rauch

Fotografije, katerih avtorstvo ni posebej navedeno, so iz zasebnih arhivov Janeza Janše, Janeza Janše in Janeza Janše.

foto: Peter Rauch

O avtorju

Marcel Štefančič, jr. je filmski kritik Mladine, voditelj Studia City, dobitnik Zlate ptice in Viktorja ter avtor vsaj šestdesetih knjig o filmu, popkulturi, 20. stoletju, Gardi, Route 66 in debelih knjig, med drugim tudi te, ki jo držite v rokah in ob pisanju katere je ugotovil, da so najbolj filmski fragmenti zadnjih dvajsetih let nastali zunaj slovenskega filma.